

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ben edebiyattan ibaretim

KAFKAOKUR

SAYI 63 - YIL 8 - ŞUBAT 2022 - 18 TL - KKTC: 20 TL

Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi

AH, DÜNYAYI DÖNDÜREN ŞEY SEVGİDİR, SEVGİ!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

KAFKAOKUR

KAFKAOKUR

Fikir, Sanatve Edebiyat Dergisi

"... ben edebiyattan ibaretim."

FranzKafka

Aylık Edebiyat Dergisi | Sayı 63 -18 TL | KKTC; 20 TL

instagram.com/kafkaokur

twitter.com/kafkaokurdergi

İmtiyaz Sahibi

Akademiler Eğitim, Denetim ve Danışmanlık

Tic. Ltd.Şti.

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editör

Aparslan Demir

Genel Yayın Yönetmeni

Gökhan Demir

Sanat Yönetmeni

Yunus Emre Aytaç

Kapak Çizeri

Eren Caner Polat

Son Okuma

Buse Arslan

Web: www.kafkaokur.com

İletişim: editor@kafkaokur.com

Reklam: reklam@kafkaokur.com

Adres: Altunizade Mah. Palandöken Sok. No: 19/1

Üsküdar / İstanbul

ISSN: 2148-6824

Yayın Türü: Yaygın Süreli Yayın

Baskı: Türkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş. [216] 354 30 00

Dağıtım: Türkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş. [216] 354 39 09

Yazarlar

Okan Çil · Soner Sert · Bahri Butimar · Çiğdem Demirhan

Birsel Kılınççı · Eda İşler · Tuğba Sanıunal · Arzu Çevikalp

Zeynep Kahraman Füzün · Hakan Bıçakçı · Mahir Şanlı

Lafadio Hearn · Kadir Daniş · Cihat Duman · Bilal Tayfur

Utku Yıldırım · Asuman Toprak Deniz · Cem Tunçer

İllüstrasyon, Fotoğraf, Kolaj, Poster

Eren Caner Polat · Cansu Akın · Yunus Emre Aytaç · Selen Çelik

Merve Yiğit · Oya Başkaya · Nilay Aydın · Serkan Yolcu

Pelin Aysan · Mücahit Aydoğdu · İhsan Canitez

© Her hakkı saklıdır.

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik

ortamlar da dâhil olmak üzere yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

Rastlaşma Kaosu

Bahri Butimar

ben
senden eksilen
bir şey değilim)
parantez içinde

Aşk Günü

Birsel Kılınççı

Sevilmeye değer olmadığımı
hissediyordum. Yağan bütün
yağmurlar ruhumu ıslatıyor da
parlayan hiçbir...

KAFKAOKUR

KAFKAOKUR'un tüm sayılarını

shopier.com/kafkaokur

adresinden edinebilirsiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Tanıklığı Unutma ya da Yaşanmamış Birkaç Günüün Hatırası

Eda | Yedinci kat, on dokuzuncu daire, yirmi bir numara. Paslı, kırık levhali bir kapının...

Bu Dünyada Önemsenmediğini Hissetmekten Daha Büyük Tehlike Var Mıdır?

Tuğba Sarıunal

Yağmurlu bir pazar günü evin rutini tüm sakinliğiyle devam ederken salondaki pencere...

30 Test 1, 2, 3 Hakan Bıçakcı

Bu sayfadaki bilim kurgu filmlerinin hepsinde bir test var. İnsanla robotu, oyunla gerçeği ayırt etmeye çalışın...

34 Eros'un Okları Mahir Şanlı

14 Şubat Sevgililer Günü aklımıza gelince, şubat sayısında aşk üzerine bir yazıyla yer almamız gerektiğine...

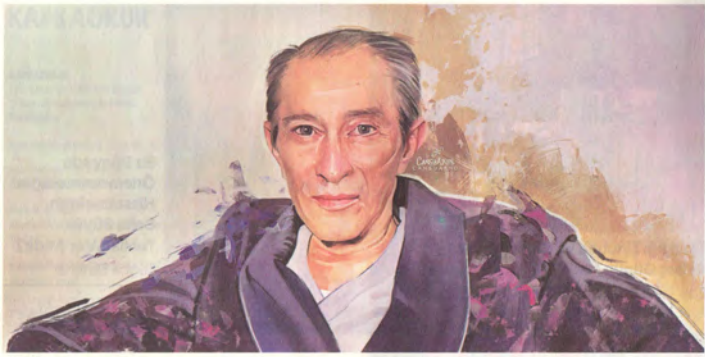
42 Durmayalım Utku Yıldırım

Sevil abla beni bıraktı, debelendikten sonra battım. Gözlerim yandı, hiçbir şey göremez oldum...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Cansu Akın

Okan Çil

YEŞİLÇAM'IN DÂHİ YÖNETMENİ

"Pek çok sinemacının, tiyatrocunun müdavimi olduğu Nuh'un Gemisi'nin sebep olduğu tanışıklıklar vardı. Bunu fark eden bir arkadaşı Eğilmez'e, 'Yahu Münir Özkul senin iyi arkadaşın. Bir komedi filmi çevirsenize,' deyince, Eğilmez düşündü taşındı ve sonunda Yeşilçam'a adım atmaya karar verdi."

Türk sineması denince Yeşilçam, Yeşilçam denince de akla Tarık Akanlar, Türkan Şoraylar, Kemal Sunallar, Şener Şenler, Münir Özkullar, Adile Naşitler ve adını sayamayacağımız kadar çok nice oyuncu, yönetmen, set işçisi gelir. Öyle ki pek kimsenin ismini dahi bilmediği, sürekli dayak yiyen kötü adamların bile gönlümüzdeki yeri ayrıdır. İmkânsız aşkların, kötü ağaların, vicdansız patronların, yoksul semt insanların, her türlü zorluğa rağmen bir arada olmayı başaran kalabalık ailelerin dünyasını yıllar boyu hikâyeleştiren Yeşilçam, mirasını usta-çırak ilişkisiyle aktararak nice değerli filme imza atmış olsa da, bu ustalardan bazıları dönemlerine vurdukları mühürle ismini sinema tarihimize altın harflerle yazdırmayı başarmıştır.

İşte bu ustalardan biri de Ertem Eğilmez'dir.

60 yıllık hayatında onlarca filmin yapımcılığını, senaristliği üstlenen Eğilmez 18 Şubat 1929'da Trabzon'da dünyaya geldi. Görece varlıklı bir aileye mensuptu. İlk ve orta öğrenimini Konya'da tamamladı ve ardından İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde okumaya devam etti.

Aile ilişkileri biraz sertti, babasından özellikle çekiniyordu. O yıllarda Balıkesir'de doktorluk yapan babası, Eğilmez'in eğitimi için kesenin ağzını açmıştı, ancak Eğilmez'in aklı başka yerdeydi. O yıllarda uzun zamandır beraber yaşadığı sevgiliyle ailesinden gizlice evlendi. Akabinde babasının doktora için gönderdiği parayla Moda'da açtığı bakkal dükkanını işletmeye başladı. Ancak pek başarılı olamadı. Bakkalı 1,5 - 2 yıl sonra kapatmasının ardından da birbiriyle alakası olmayan pek çok sektörde boy gösterdi, he-

men hepsinden çok para kazansa dahi bir şekilde hepsinin sonu hüsrarla bitti.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

“...Ben galiba meslek değiştirme rekortmeniym. Bakkal dükkânı bile açtık, battık. Babam bana bu parayı üniversitede doktora yapayım diye vermişti. Doktora parasıyla bakkallık yaptık. Ama ben ona da 'doktora' diyorum. Yaşam doktorası yapmış olduk... Bu kez, Yeni Melek Sineması yeni açılmış, onun içinde gece kulübü (Nuh'un Gemisi) gibi bir yer açtım. Bu büyük yenilik oldu. Çok da tuttu. Ama birdenbire Milli Koruma Kanunu çıktı. Onu da bıraktık. Ardından, langırt makineleri yok Türkiye'de. Biz buna patent aldık. Onu da kapattık... Plastikçilik dönemim var. Plastik bilinmiyor Türkiye'de. Biz getirdik. 60'lı yıllarda, ihtilalden sonra Tef dergisini çıkarma var. Onu da kapattık...”

Eğilmez Yeşilçam'a girene değin tonla iş kurup bıraktı, ama bunlar arasında biri vardı ki hepsinden ayrı bir yerde duruyordu: Eğilmez bakkalı kapadıktan sonra askere gitti ve orada ünlü oyun yazarı Refik Erduran'la tanıştı. İkisi de yedek subaydı. O yıllarda *Gönül Magazin* adlı erotik bir dergi yayımlanıyordu ve askerler arasında çok yaygındı. Eğilmez ve Erduran bunu fark edince, askerden sonra erotik yayıncılık yapmaya karar verdiler. Ne var ki terhis olduklarında Erduran tercümanlık işi için Kore'ye gidince bu fikir başlamadan sona erdi.

Aradan geçen yıllardan sonra Erduran İstanbul'a dönünce bu iki kafadar kolları sıvadılar 1953'te Çağlayan Yayınevi'ni kurdular. İlk düşüncükleri gibi sadece erotik kitap basma fikrinden sıyrılmışlardı. Öyle ki Yaşar Kemal'in şaheseri kabul edilen *İnce Memed*'i bile ilk onlar bastı. Yayımladıkları ilginç serilerden biri de, Mickey Spillane'in kaleme aldığı meşhur Mayk (Mike) Hammer polisiyeleriydi.

O yıllarda cezaevinden çıkan Kemal Tahir, Babıali'nin vazgeçilmez simalarından biriydi. Hasbelkader Eğilmez'le tanışan ve onunla sıkı bir dostluk kuran Tahir, Çağlayan Yayınlarına işte bu Mayk Hammerleri çevirmeye başladı. Okur bu seriye tahmin edilenden daha çok ilgi gösterdi. Öyle ki her bir kitabın satışı 100 bini geçmişti. Ancak Spillane toplamda yedi adet Mayk Hammer romanı yazmıştı, bunların birini başka bir yayinevi, kalan altısını da Çağlayan basmıştı. İşte burada Tahir ve Eğilmez el ele verip yepyeni Mayk Hammer romanları yazmaya başladılar.

“...Kemal Tahir'le oturduk, üç tane daha Mayk Hammer yazdık. Tabii esas kalem Kemal Abi'nin. Ben çok genel köşe başlarına dokunuyorum. Şurada şu olsun, bu olsun. Buraya bir kadın yerleştirelim filan. Birinin adı *İntikam Saati*'ydi, öbürlerini hatırlamıyorum. Bu kitaplar Mayk Hammer dizilerinin en iyi kitapları oldu. Mickey Spillane'ninkiler dâhil...”

Eğilmez'in yayıncılıktaki başarısının bir diğer örneği de ilk defa piyasaya sunduğu cep kitaplarıydı. Bir anda patlayan cep kitapları o kadar popüler oldu ki 1954'te neredeyse hepsi 70 binden fazla sattı. O dönem için bu çok şaşırtıcıydı.

Her ne kadar iyi para kazansalar da ortaklar arasında yaşanan birtakım problem nedeniyle Eğilmez yayınevinden ayrıldı ve yine bir dizi işin ardından kara kara düşünmeye başladı. O yıllarda en yakın dostlarından biri de Münir Özkul'du. Bir de vaktiyle işlettiği ve pek çok sinemacının, tiyatroçunun müdavimi olduğu Nuh'un Gemisi'nin sebep olduğu tanışıklıklar vardı. Bunu fark eden bir arkadaşı Eğilmez'e, “Yahu Münir Özkul senin iyi arkadaşım. Bir komedi filmi çevirsenize,” deyince, Eğilmez düşündü taşındı ve sonunda Yeşilçam'a adım atmaya karar verdi.

ZARAR ÜSTÜNE ZARAR

Eğilmez ve Özkul derhâl kolları sıvayıp çalışmaya başladılar. Efe Film'in ilk filmi çok geçmeden bulundu: *Yaman Gazeteci*. Senaryosunu Bülent Oran'ın, yönetmenliğini Burhan Bolan'ın yaptığı bu film 1961 yılında izleyiciyle buluştu ancak sonuç tam anlamıyla bir hüsrandı. Eğilmez, borç alarak giriştiği bu ilk yapımcılık denemesi fiyaskoyla sonuçlanınca kara kara düşünmeye başladı. Çok geçmeden evi barkı ipotek edip borçlarını ödemek için şansını yeniden denedi. Hatta bu kez kesenin ağzını açtı; Halit Refig, Atif Yılmaz, Ülkü Erakalın, Menduh Ün gibi isimlerin yönetmenliğinde altı film daha yaptı, ama sonuç değişmemiştii.

“Bir fasit dairenin içindeydim. Kaçacak yer yok, 300-400 bin lira içerdeyiz. 'Efe Film' olarak. Piyasaya borçlanmış durumdayım. Beyoğlu'na çıkamıyorum. Nihayet amatör bir prodüktörüm. Yiyecek ekmek param bile kalmamış. Bir gün Firuz Aşkın vardır, afişçi, grafiker, şimdi Münih'te, eve geldi ziyarete, 'Ne yapmayı düşünüyorsun?' dedi. 'Valla bilmem dedim, herhâlde yeni bir iş.' 'Ben senin yerinde olsam filmcilik yaparım, gene en iyi öğrendiğin iş o, 4 yıldır yapıyorsun,' dedi. Ve nasıl yaparız, nasıl ederiz falan derken, o borç içinde, Öztürk Serengil'le 'Fatoş'un Fendi Tayfur'u Yendi' filmini yaptık.”

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Efe Film'in batmasının ardından kurulan Arzu Film, yeni bir soluk almak üzere kurulmuş olsa da bir gerçek değişmemiştir; hâlâ para pul yoktu, öyle ki, *Fatoş'un Fendi Tayfur'u Yendi* (1964) filmi için bir yönetmen bütçesi bile çıkmamıştı. Bunun üzerine kolları sıvayan Eğilmez parasızlıktan yönetmen olmaya karar verdi.

Eğilmez'in deyişiyle; dünyanın en acayip, en karambole çekilen filmi olduğu hâlde, Öztürk Serengil'in yeteneği ve Sadık Şendil'in usta kalemıyla film iyi iş yaptı. Devam eden yıllarda yine Öztürk Serengil'le çektiği *Helal Adanmış Celal* (1965) ve Vahi Öz'le çektiği *Kart Horoz* (1965) filmleri de zararlı sonuçlanınca Eğilmez bir daha komedi filmi yapmamaya yemin etti.

Aklında sürekli melodram çekmek vardı, ama içten içe kendisiyle de çatışıyordu; iyi film çekmek isteyen yönetmen Eğilmez ve kazançlı film yapmaya çalışan yapımcı Eğilmez. Bu amaçla yakaladığı ilk yüksek başarıyı, Cüneyt Arkın, Türkan Şoray ve Ekrem Bora'nın başrollerini paylaştığı *Sürtük* (1965) filmiyle elde etti. Film o kadar büyük bir başarı elde etti ki, *Sürtüğün Kızı* (1967) adlı bir de devam filmi çekildi. Yine aynı dönem ticari başarısı yüzünden iki kez daha çekilen filmlerden biri de *Senede Bir Gün'dü* (1965-1971). Bu filmin Kartal Tibet'in oynadığı ilk film olduğunu belirtmekte fayda var.

Yine o yıllarda yaşanan bir olaya hepsinden ilginçti: Senaryosu Emily Brontë'un *Uğultulu Tepeler* romanından uyarlanan *Ölmeyen Aşk* (1966) adlı filmin yönetmen koltuğunda Metin Erksan oturuyordu. Ne var ki filmin bitimine az bir zaman kala Metin Erksan kimseye haber vermeden ortadan kaybolmuştu, kendisine asla ulaşamıyordu. Setin beklemesi üzerine sinirlenen Eğilmez farklı bir yol izledi ve Cumhuriyet gazetesine şöyle bir ilan verdi (17 Ocak 1967):

Metin Erksan'a Açık Davet

Bitirilemeyen ÖLMEYEN AŞK isimli filmi tamamlamamız için 7 Ocak 1967 gününden beri devamlı aramamıza rağmen bulunmamakta, sözlü davetlerimize müspet ve ya menfi bir cevaptan kaçınmaktasınız. Filmi bağlı olduğumuz işletmelere teslim etmek ve vizyonlarına yetiştirebilmek için sizi eserinizi bitirmeye davet ediyoruz. Bu açık davetin gazetede neşrinden itibaren en geç 48 saat içerisinde firmamızla temas kurup çekime başlamanızı, aksi hâlde bundan doğacak her türlü sorumluluğun size ait olacağını bildiririz.

ARZU FİLM

Erksan'ın cevabı ise şöyle oldu:

"Aradan dört ay gibi uzun bir süre geçti. Bu süreçte film den koptum. Artık bu film, benim malım olmaktan çıkmıştır. Bütünüyle benim filmim değildir. Ve rejisör olarak da benim adımlı koymaları gerekir."

Bunun üzerine hepten sinirlenen Eğilmez, filmin yönetmenliğini Feyzi Tuna'ya verdi. Tuna filmi bitirir de, "Doksan dakikalık filmin yalnızca dokuz dakikası bana aittir," dedi. Filmin yönetmeni hâlâ Erksan kabul ediliyordu.

Eğilmez bu gibi trajikomik durumlarla cebelleşse, keskin inişler çıkışlar yaşasa da, *Bir Millet Uyuyor*'la (1966) 1967 Antalya Altın Portakal Film Festivali, En İyi Tarihi Film Ödülü'nü, *Kalbimin Efendisi* (1970) filmiyle de 1970 Antalya Altın Portakal Film Festivali, En İyi Yönetmen Ödülü'nü aldı. Ancak tüm bunlara rağmen yıllar sonra yaptığı bir röportajda, *Sev Kardeşim*'den (1972) önceki bazı filmleri hariç tutarak, diğerlerini pek sevmediğini, beğenmediğini söyleyecekti. *Sev Kardeşim*'in Arzu Film'in 50. filmi olduğunu düşününce, bu açıklamasıyla Eğilmez'in ne denli öz güvenli ve öz eleştiriye yatkın bir sinema insanı olduğunu anlayabiliriz sanıyorum.

Peki Eğilmez'i böyle bir açıklamaya iten şey neydi? Diğer bir deyişle, ne oldu da Eğilmez'in sinemaya bakışı değişti?

YENİ BİR FİLMİN PEŞİNDE

"Gülmek ve ağlamak haddizatında birbirinin kardeşidir. Bu kardeşlik hayatın çekilmiş bir resmiyken, insanların ön yargılarını kırmak, zor da olsa vesveseleri bir kenara atıp, günümüze uyarlayarak kof filmler yapmadığımız takdirde her daim izlenirler."

Eğilmez'in sinema anlayışını, diğer bir deyişle Yeşilçam'ın seyrini değiştiren film *Sev Kardeşim*'di. Komedenin ağız yanan ve sürekli melodram çeken Eğilmez, 1972'ye kadar çektikleriyle Arzu Film'i diğer başarılı film şirketlerinin seviyesine yükseltmişti yükseltmesine ancak hâlâ yeni bir sinemanın özlemini çekiyordu. O vakte kadar yaptıkları kendisini tatmin etmiyordu. Peki bu yeni sinema nasıl bir şey olmalıydı?

Sev Kardeşim bir fabrikatörün oğluyla, bir gecekondu kızının aşkını konu ediniyordu ancak arkada dönen başka bir çatışma vardı; o da açgözlü bir fabrikatörün, bir gecekondu bölgesini parsellemeye çalışması ve orada yeni bir fabrika kurmak istemesiydi. Gecekonduluların çoğu evlerini satmak zorunda olsalar da sadece bir aile, esas kızın ailesi, bu talana karşı çıkıp tek başına direniyordu.

Bir Amerikan piyesi olan ve Frank Capra'nın *You Can't Take It with You* adlı filminden uyarlanan *Sev Kardeşim*, hikâyeye ve karakterlere yapılan ekleme-çıkarmalarla Türkiye'ye, İstanbul'a ait olmayı başardığı için seyirciden tam not alarak büyük bir başarı elde etti.

Zeki Alasya, ilk oynadığı film olan *Sev Kardeşim*'in çekim sürecini şöyle anlatır:

"Ertem Eğilmez tarafından bir davet aldım, uçarak gittim. Nasıl heyecanlandığımı, nasıl sevdiğimi anlatamam. Bir filmde bir rol teklif edildi bana. *Sev Kardeşim* diye bir filmde ilk defa karşı karşıya geldik... Bizi çok sevdiğini, Devekuşu Kabare'nin çok değerli bir tiyatro olduğunu söyledi. Ayaklarım titredi ya, şaşkınlığa uğradım... Metin'i de bekliyordum dedi sonra ve başladık."

Sev Kardeşim'in ardından aynı yıl çekilen bir başka filmde Devekuşu'ndan iki oyuncu daha Arzu Film'de oynama şansını yakaladı. Üstelik ikisi de beyaz perdeyle ilk defa buluşacaktı. Bu isimler Metin Akpınar ve Kemal Sunal'dı.

Akpınar'ın teknede yapılan ilk çekiminde, partneri yüzünden suya düştüğü, Sunal'ın meşhur gülüşünün ilk kez keşfedildiği bu film *Tatlı Dillim*'di ve *Tatlı Dillim* de diğer komedi filmleri gibi büyük sükse yapmıştı.

Eğilmez işte bu sıralar kendi sinemasında yeni bir aydınlanma yaşadı. Fark ettiği ilk şey kalabalık kadrolu filmlerin seyirci tarafından çok sevildiğiydi. İkincisi ise filmleri iki katmana bölme meselesiydi; ilk katmanda esas romantik-komedi hikâye akarken, ikinci katmanda bu hikâyeyi besleyen toplumsal bir mesele, işçi-işveren çatışmaları, zengin-fakir düşsüzlüğü, yoksulluğun türlü halleri gösteriliyordu.

"Komedi yapma meselesinin yanı sıra meselelere toplumsal açıdan bakarsak, fakir, konferanstan hoşlanmayan Türk seyircisine, toplum meselelerine kıyısından kenarından dokunan filmleri, ukalalık yapıyor görünmeden kabul ettirebiliriz. Ama bak sana meseleleriyle ilgili bazı şeyler anlatacağız dersek ürktürüz."

Eğilmez bu fikirden yola çıkarak, paranın insanı düştürdüğü durumları çeşitli örneklerle işlediği *Köyden İndim Şehire* ve devam filmi *Salak Milyoner* adlı komedileri yaptı (1974). Yine bu kadroya eklenen birkaç değerli isimle çekilen *Mavi Boncuk* (1975) filmiye sinemamızın eşine az rastlanır filmlerden biri hâline geldi. Zeki ve Metin'in bu filmden sonra bir ikili hâline gelerek Arzu Film'den ayrılıp kendi başrol filmlerinde oynamaya başladıklarını da belirtelim.

Hem ticari yönden başarılı hem de çok yönlü yapısıyla lafını söylemeye çalışan komedi filmleri bir yandan akarken Arzu Film, Tarkanlı dönem filmlerine, *Son Hiçkırık*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ben, senin o arkadaşının yerinde olsam bu sevdadan vazgeçerim. Davul bile dengi dengine Emel. Şapla şeker, bir arada olur mu hiç?

Mavi Boncuk (1975)

“Sorarlar bana, sinemada alaylı mısınız, diye. Hayır, okulluyum, derim. Çünkü Arzu Film bir okuldu. Her gün sabah erkenden giderdik... Akşam oyuna bir saat kala çıkardık.”

gibi dram filmlerine de devam ediyordu ama hepsi bir yana Eğilmez'in *Canım Kardeşim*'i (1973) bir yanaydı. 70'li yılların jönü Tarık Akan'la sevilen komedi oyuncu Halit Akçatepe'nin başrollerinde oynadığı ve günümüzde kült bir film olarak anılan *Canım Kardeşim* pek beklenmedik bir hamleydi. Üstüne üstlük bu drama aşk meşk de yoktu. Bir gecekondu semtinde, kanlarını satarak ekstra para kazanmaya çalışan insanların arasında yaşayan, bir yandan hasta kardeşlerini tedavi ettirmek, bir yandan da ona televizyon alabilmek için her şeyi göze alan iki yakın arkadaşın hikâyesini konu ediniyordu bu film.

“Canım Kardeşim sinemamızda ilk serbest nazım denemesidir, Yeni-Dalga'nın bize ilk girişidir... Sonra buna daha farklı neler katabiliriz diye düşündük. Hem insanlara bir hikâye anlatacaksınız, hem bu hikâye gerçekmiş gibi kokacak, hem de gerçeküstü olacak. Çünkü hayatta çok rastlanan hikâyeleri dinlemekten hoşlanmıyorlar. Çok rastlanmayan hikâyeler, nadir, dolayısıyla gerçeküstüne yakın hikâyeler oluyor. Biz de o garip hikâyeyi ele aldık, tele'miz şimdilik olmadığı için zoom'larla, ürkütmeden insanların arasına girmeyi denedik. Yeni-Dalga anlatımı ile seyirciyi fazla ürkütmeyen bir çalışma yaptık.”

Ne var ki film büyük bir talihsizlik eseri gişede hüsrarla sonuçlandı, ancak Yeşilçam'a burun kıvrın Sinematekçiler tarafından hayranlıkla karşılandı.

Üstat Giovanni Scognamillo o günlere dair şunları söyler:

“Yönetmen olarak sinema yazarları ve Sinematek tarafından geç keşfedildi... Sinematek'teki açık oturumun yapıldığı gün merdivenlerde karşılaştık. 'Yahu Ertem, seni de keşfettiler,' dedim. Rahmetli bu sözün üzerine gülmekten iki büklüm oldu. Açık oturumda kendisine methiyeler düzülürken gülerken dirseğiyle beni dürtüyordu...”

ARZU FİLM OKULU

Eğilmez, işin başından beri beraber yol yürüdüğü senarist Sadık Şendil'le komedi filmleri yapmaya devam etti, ancak bir şeyi bütün çıplaklığıyla fark etmişti; hikâye her şey demektir, bu, oyuncuların bile önemliydi. İyi bir hikâye gerçekçilikle, gerçekçilik ise topyekün bütün bir filmle verilmeliydi.

Eğilmez'in bundan sonraki çalışma sistemi ivme kazanarak, âdeta bir mesel çalışması hâlini aldı. Böylece Eğilmez'in Gümüşsuyu'ndaki evi ev olmaktan çıkıp bir okula dönüştü.

Zeki Alasya o günleri şöyle anlatır:

“O günler filmiden filme bir araya geldiğimiz, filmi çektikten sonra da Allah'a ısmarladık deyip, herkesin kendi köşesine çekildiği bir dönem değildi. Bir Arzu Film ekolüyüdü. Sorarlar bana, sinemada alaylı mısınız, diye. Hayır, okulluyum, derim. Çünkü Arzu Film bir okuldu. Her gün sabah erkenden giderdik... Akşam oyuna bir saat kala çıkardık.”

Tarık Akan da şöyle hatırlar:

“Sabah saat dokuz on gibi hep beraber bir araya geliyoruz; Adile abla, Münir abi, Zeki ile Metin, Halit Akçatepe... Sabahtan neredeyse gece yarısına kadar. Yemekler de orada yeniyor, içkiler de orada içiliyor; sürekli sohbet. Ertem abinin asıl amacı bu sohbetlerden nasıl bir hikâye yakalarım, nasıl bir film çıkartırdım ve ne yapıp edip onu yakalardı. Yakaladığı bütün hikâyeler de o dönemki Türkiye toplumuna her daim hitap eden hikâyelerdi.”

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Donya

9

"Allah'tan son bir şey istiyorum, şu film bitmeden canımı almasa, film bitsin zaten geberip gideceğim. Bu film benim hayatımı anlatıyor."

Metin Akpınar ise şu şekilde anar o günleri:

"Orada bir tür beyin fırtınası yaşanırdı. Ertem abi hem çok çalışkan hem de çok çalıştıran biriydi. Bize buldurur, biz de tartışırız köpürtürüz, sonra Sadık abi içeri girer epizodu, sekansı yazardı. Sonra onlar toplanır gelir bir daha irdelenir, çekim senaryosuna dönüştürülür, bitmez, çalışırken de yine oturur yazardık. Böyle müthiş bir çalışmaydı."

O dönemde "Arzu Film Okulu" içerisinde yer alan bütün oyuncular bu tedrisattan geçerek filmde boy gösteriyorlardı. Diğer bir deyişle, onlar sadece oyuncu değillerdi. Herkes her konuda fikir belirtiyor, işin her türlü ayrıntısı uzun uzadıya tartışılıyordu. Dolayısıyla sete çıkıldığında sahneler daha kolay akıyor, sonuçta herkesin tatmin olduğu, sıcacık bir film ortaya çıkıyordu.

Sadece Arzu Film'in değil, Yeşilçam'ın en prestijli yapımlarından biri olan *Hababam Sınıfı*'nın (1975) onca kalabalık kadroya rağmen 11 günde çekilmesinin bir sebebi de bu olsa gerek. Eğilmez sete çıkmadan önce, *Hababam*'ı oluşturan figürasyon öğrencileri bile her gün toplayıp toplayıp Adile Sultan Kasrı'na götürdü. Onlara iki hafta boyunca orada maç yaptırıp, havadan sudan sohbet ettirdi, iyice kaynaşmalarını sağladı. Nihayetinde sete çıktıklarındaysa hepsi gerçekten hababam olmuşlardı zaten.

Devam eden yıllarda ise diğerlerini aratmayacak ölçüde önemli ve kült filmler ortaya çıktı: *Süt Kardeşler*, *Tosun Paşa* (1976), *Çöpçüler Kralı*, *Gülen Gözler* (1977), *Kıbar Feyzo*, *Neşeli Günler* (1978), *Banker Bilo* (1980), *Şekerpare* (1983), *Milyarder* (1987)...

Pek tabii bunların hepsinin yönetmeni Eğilmez değildi, ancak başta Kartal Tibet, Yavuz Turgul olmak üzere hemen hepsi onun tedrisatından geçme, onun çalışma metodunu benimseyen insanlar olduğundan ortaya çıkan neredeyse her film de döneminin yıldızı oluyordu.

Sadece bununla kalmadı tabii: Bu filmlerdeki oyuncular, karakterleriyle öylesine özdeşleştiler ki Tarık Akan, Ferit, Şener Şen, Vecihi ve Ziya; Münir Özkul, Kel Mahmut yahut Yaşar Usta; Adile Naşit, Hafize Ana ve Kemal Sunal, Şaban diye anılmaya başladı. Hatta Kemal Sunal'ın Niyazi adlı bir karaktere hayat verdiği, Cem Film imzalı bir film bile *Atla Gel Şaban* (1984) adıyla sinemaya çıktı ve pek kimse de bunu yadırgamadı, çünkü o ne yaparsa yapsın Şaban'dı.

Eğilmez'in son çektiği film ise *Arabesk*'ti (1988). "**Allah'tan son bir şey istiyorum, şu film bitmeden canımı almasa, film bitsin zaten geberip gideceğim. Bu film benim hayatımı anlatıyor,**" dediği *Arabesk*'i hastanede, tedavi altındayken çekti büyük yönetmen.

Trajikomik bir Yeşilçam eleştirisi üzerine kurulu olan filmin çekim sürecini, filmin görüntü yönetmeni Aytekin Çakmakçı şu şekilde yazdı:

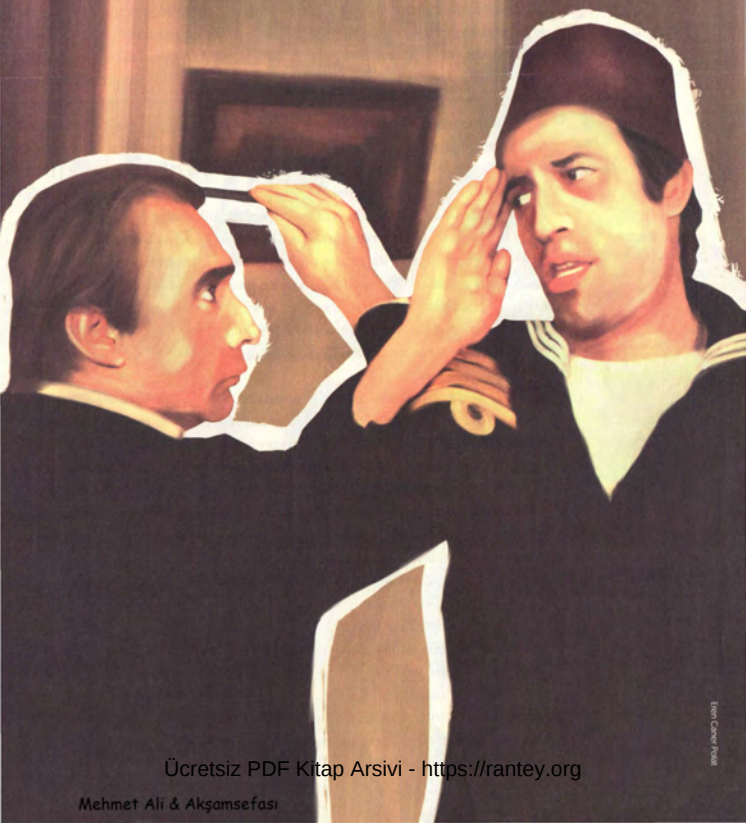
"Film 4,5 ay sürdü, aslında bu sürenin hepsi çekim değildi. O hastaneden bizi yönlendiriyordu, biz de anlattığı sahneyi çekip videokasetlerine kaydedip hastane odasında ona izletiyorduk, beğenmediği sahneleri tekrar çektiyordu. Aslında elimizde yazılı bir senaryo yoktu, Ertem ağabey anlatıyor, biz çekiyorduk. Ve film bitti, montajlı son hâlini gördü, 3 ay sonra Ertem Ağabey öldü."

Ertem Eğilmez bir sinema dehası olarak, onca aksiliğe, onca batıp çıkmaya rağmen film yapmaya devam etti. Onlarca kez izlendiği hâlde, hâlâ daha *prime-time*'larda kendine yer bulan ve nesiller değişse bile kendi izleyicisini yeniden yaratan filmlere imza atmak öyle kolay iş değil.

Yeşilçam ona çok şey borçlu.

Biz ona çok şey borçluyuz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

“Bir tepki bekliyorum. Ertem Eğilmez de çok zor beğenen bir adamdır. Fotoğraflara baktı baktı...”

Soner Sert

BİR FOTOĞRAFIN HİKÂYESİ YA DA BİR PORTR: AYTEKİN ÇAKMAKÇI

Şerif Gören'den Ertem Eğilmez'e, Yavuz Turgul'dan Zeki Ökten'e kadar pek çok yönetmenle çalışan ve sinemamızın en önemli görüntü yönetmenleri listesine adını altın harflerle yazdıran Aytekin Çakmakçı, sinema yaşamına kamera asistanı olarak başlar. 60'lı yılların ortasında, Fatih'te küçük bir mahallede sinema aşkıyla yanıp tutuşan 16 yaşında bir genç olan Çakmaklı, dönemin meşhur görüntü yönetmeni Kriton İlyadis'in yanında ikinci kamera asistanı sıfatıyla işe girer. Zamanla yükselen ve asistanlıkta rühdünü ispatlayan Çakmakçı'ya 1973 yılında Arzu Film'den set fotoğrafçılığı teklifi gelir. Çakmakçı, heyecanlanır. Zira Arzu Film, dönemin çok izlenen Tarkan (1969), Tath Dillim (1972), Sev Kardeşim (1972), Oh Olsun (1973) gibi filmlerini yapmış, şöhreti diyardan diyara uzanan oyuncularını barındıran bir kurumdur. Çakmakçı, kendisi için yeni bir yol açıldığını hisseder.

Set fotoğrafçılığı o tarihlerde önemli bir görevdir. Afişte kullanılacak fotoğraf için set fotoğrafçısına ihtiyaç duyulmaktadır. Aksi hâlde film negatiflerinden kare kesip almak gerekecek, bu da afişte kullanılan fotoğrafın net olmamasına neden olacaktır. Set fotoğrafçılığının bir diğer yanı ise bu göreve seçilen kişinin, kameraman olmasına bir adım kaldığı anlamına gelmesidir. Dolayısıyla Çakmakçı bu işi layıkıyla yapmaya ve sektörde kalıcı olmaya çalışacaktır. Fakat önünde bir engel vardır: Fotoğraf makinesi yoktur.

Bir an önce makineyi bulmak zorundadır. Zira Ertem Eğilmez, Canım Kardeşim (1973) filmine başlayacaktır. Çok geçmeden, ustası Kriton'un şahsi fotoğraf makinesini vermesiyle Aytekin Çakmakçı göreve hazır olur. Günün belirli vakitlerinde sete giden Çakmakçı bol bol fotoğraf çeker. Sonra da Eğilmez'in ofisine giderek fotoğrafları masasına bırakır. “Ertem Eğilmez'in odası her zaman kalabalıktır. Onun mahremiyeti yoktur. Yönetmenler, oyuncular sürekli ofistedir.” diyen Çakmakçı, bir set günü sonrası yine Eğilmez'in ofisine geçer. Fotoğrafları masaya bırakır. Usulca çekilerek kapıya doğru yavaşır. “Bir tepki bekliyorum. Ertem Eğilmez de çok zor beğenen bir adamdır. Fotoğraflara baktı baktı...” sözleriyle heyecanını aktaran Çakmakçı, yirmi üç yaşın heyecanıyla olduğu yerde kalakalır. Eğilmez'in ağzının bozukluğu, küfür konusundaki “hüneri” dillere destandır. Çakmakçı, “şimdi başımıza iş almayalım” der gibi hafifçe uzaklaşırken Eğilmez, onu durdurur. Şöyle bir süzer... Elindeki o meşhur fotoğrafa bir daha bakar. Ardından bakışlarını ofiste oturanlara gezdirerek, “Bu çocuktan çok iyi bir görüntü yönetmeni olacak, aha şuraya yazıyorum.” der. Aytekin Çakmakçı, sevinçten havalara uçar. Çok sonraları, “Ertem Eğilmez'in yıllar sonraki vasiyet filmi Arabesk'in (1989) görüntü yönetmenliğine giden yolculuk benim için o an başlamıştı.” diyerek duygularını anlatır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

- Şimdiye dek böyle
yiğit görmedik buralarda.
Kimsin, nesen?
- Hun Türklerindenim.
Altar'ın oğlu Tarkan'ım!

Tarkan (1969)

HÜLYA KOÇYİĞİT - TARIK AKAN

SEV KARDEŞİM

1974

YÖNETMEN: YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU
YARIM YAKUP KUTLU

Yönetmen: Erhan Özgür

TARİK AKAN
OH OLSUN

1974

OH OLSUN

MÜHÜR ÖZKUL HÜLYA KENTMEN KEMAL SUNAL
HALİT AKCAETEPE METİN AKPINAR ADİLE NASİT
MURVET SİM BİSAN YÜCE

Senaryo: Sadi Şenel

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Yönetmen: Erhan Özgür

“Niye ölümü benimle paylaşmadın, bu mutluluğu neden esirgedin benden?” (Arabesk, 1988)

Çakmakçı, Arzu Film'in İstiklal Caddesi'ndeki ofisinden koştura koştura evine gider. Ağzı kulaklarına varmaktadır. “Ondan, beğeni almak inanılmaz bir başarıydı.” sözleriyle anlattığı coşkusunu bir an önce annesiyle paylaşmak ister. Evine varır. Annesine bu güzel haberi verir. Annesi, “Haydi soğutma, yemeğini ye.” diyerek cevap verir. “Şaşkın şaşkın baktım. Çünkü benim gibi heyecanlanacağını düşünüyordum ama o Ertem Eğilmez'in kim olduğunu bile bilmiyordu.” sözleriyle gülerek anlatır, o günkü şaşkınlığını.

Sonraki yıllarda pek çok yapımda görüntü yönetmeni olarak görev alan; Antalya, İstanbul ve Adana gibi sektörün kalbinin attığı kentlerdeki film festivallerinde ödüllere kavuşan Çakmakçı, LÖSEV'in bu fotoğrafı kullanmasından duyduğu övüncü defalarca dile getirir. O gün, deklanşöre bastığı o anda fotoğrafın böylesi bir etkiye kavuşacağını ve milyonlara ulaşacağını asla tahmin edemeyeceğini söyleyen Çakmakçı, bir güzel geleceğe hep birlikte inanan üç insanın sarsılmaz umudunu geleceğe taşır.

RASTLAŞMA KAOSU

ben

senden eksilen

bir şey değil (im)

parantez içinde

sin

geri alınan bütün benciliklerimiz
çatışan çelişkiyle üç ihtimal yaratırken/ bize
rastladığımız gün/ tesadüf sayılmaz
birimizden birinin tanımaması bizi
hiç rastlamamış gibi
hiç değişmemişsin demekle
ben eskide bıraktım seni çoktan ile.

üç mevsimi tabiatında tutarken
güzden bahsederiz/ biraz
üşürsek/ çok ısınmaktadır
sararan otların kırılışı
bir tavşan kaçışından kahraman yaratır
korkuyu düşündürdüğü için
bununla ilişkili olabilir yaşamak
durursak kalbimiz gözlerimize yansıyacak

yetişmemiz gereken telaşeler olmazsa
beklemek isterdik/ çok
yalanımızda/ gerçek yok edilemez

çünkü

sen

benden eksilen

bir şey değil (sin)

parantez içinde

im.

KAR

Şişmanlamışsın. Her fotoğrafında insanı hayrete düşüren, gençliğinin mi, yaşama sevincinin mi yoksa sahte gülümsemelerdeki ustalığının mı verdiği bilmem, tazelik hissi uçup gitmiş. Gözlerindeki her an atılmaya hazır çıpalar yerini çoktan demirlemiş bir yorgunluğa bırakmış. Hafif bir meltemin içinde sezilen belli belirsiz bir yosun kokusu olurdu ellerinde, yok olmuş. Ve de biliyor musun, oh, iyi olmuş.

Seni izlediğimden bihabersin. Bacak bacak üstüne atarken üst bacakların pantolondan dışarıya taşacak gibi oluyor. Elindeki pasta tabağını sanki alıp kaçacaklar, bir saniyeliliğine bile bırakmıyorsun. Doldurmuşsun içine patatesli böreği, kısırı, havuçlu keki. Çatal ağzına giderken yarı yolda kırmızı kazağının üzerine kırıklar saçılıyor. Kazağınla aynı renk boyalı tırnakların kırıkları toplayıp sehpanın üzerine koyuyor. Çay mı, tazele canım ama açık olsun bu defaki, diyorsun. Bir çay daha içilsin. Bir rejimden daha vazgeçilsin. Kalori hesabı yapılan günler geride kalmış. Bana doğru hiç bakmıyorsun. Tesadüfen karşıdaki koltuğa oturma hatasına düşen zavallı üst komşuya anlatıyorsun da anlatıyorsun. Ayol kadına ne acaba senin oğlanın müzikte çok yetenekli olduğundan. Çocuk daha el kadar, neyin yeteneği, beste mi yapıyor mama sandalyesinde otururken. Hı hı, İngilizcesi de çok iyi. Doğduğundan beri Filipinli bakıcı var tabii. İngilizce sayıyor ona kadar vallahi Ayla Abla, diyorsun. Bir test varmış, çocuk üstün zekâlı mı diye ölçtükleri, ona götüreceğiz bu cumartesi. Ayla Abla, hadi hayırlısı, diyor. Tövbe, ya Rabb'im. Diyemiyor ki, saçma sapan şeylerle çocuğu meşgul etmeyin, diye. Neyse. Gözlerimi dikip sana baktığımı anlamasınlar. Kafamı biraz diğer tarafa çeviriyorum. Salon iyice sıcak oldu. Balkon kapısını Kıymet Abla açıyor, kapı aralığında bir de sigara tütürüyor hızlıca. Nalan arkadan gidip, anne kapat şu kapıyı ne olur, donduk, deyip kapatıyor. Dışarıda keskin bir soğuk var, hava kar topluyor. Elimdeki kahve fincanının sıcaklığı avucumdan geçip ensemble kadar gidiyor. Mayışyorum. Gözüm d alıyor. E şekerim, sizde yok mu hâlâ bir şeyler, diyen ses bir süre havada asılı kalıyor. Sana diyor, tatlım diye dürtüyor beni Bediha Abla. Ha, bana mı? Yok, diyorum. Provası yapılmış bir gülümseme dudaklarımı yalayıp geçiyor. Gelmişim kaç yaşıma, yine de bu münasebetsiz soruları soran taraf hiç utanıp çekinmezken, huzursuz olma ihalesinin üzerime kalmasına alışamıyorum.

Gelmişim kaç yaşıma, yine de bu münasebetsiz soruları soran taraf hiç utanıp çekinmezken, huzursuz olma ihalesinin üzerime kalmasına alışamıyorum.

Benden ilgi çekici bir hikâye çıkmayacağını anlıyor. Ellerini kucağımda döndürdüğüm ellerimin üzerine koyup okuyor. Sırtımı okşar gibi. Bir yandan da hâlime üzülür gibi. Olsun, der gibi. Tek bir söz çıkmıyor ağzından. Ellerini de alıp diğer tarafa dönüyor. Bu soruları sormalarının sebebi çok da merak etmeleri değil ya da şöyle demeli herhangi bir şeyi merak ettiklerinden daha fazla merak etmeleri değil. Heyecan yaratan bir yanıt gelmeyince hemen başka bir konuya geçiveriyorlar. Zaten cevapların değil o an oluşan cevap ihtimalinin yarattığı hisler tatlı geliyor. Konuşanların sesi gittikçe yükseliyor. Ağzlarındaki frenler anlattıklarının dinlenmesinin verdiği hazla gevşiyor. Kontrolsüz bir araba gibi yokuş aşağı gidiyorlar. Boşananlar ki zaten belydi öyle olacağı, o gelini en başından beri istememişlerdi. Çocuğu bakıcıya bırakıp hayatını yaşayanlar ki o kız hep öyleydi ancak gezsin tozsun. Ay çocuk iki yaşına gelmesine rağmen hâlâ emzirilen, ne öyle köylü kadınları gibi sürekli meme dışarıda. Çocuk altı aylık olunca koşarak işe dönenler ki o kız zaten hırslından ölecek, iğne ipliğe dönmüş. Doğumdan sonra kendini salan ve eski kilosuna dönemeyenler ki zaten kocasıyla da arası iyi değilmiş, adam her akşam dışarılardaymış. Evine bir kez bile oturmaya çağırmayanlar ki zaten o kadının elinden bir kek çırmak gelmez, tozlar yuvarlanıyormuş kanepelerin altından. Bir süre sonra kulaklarının duyduklarını duymakla yutmak arasında bir tercih yapması gereki-

yor. Sanki kulaklarımın içindeki dev silindirler kelimeleri ezip dümdüz ediyor. Sonra da kulağımdaki sallanan küpeler pestil gibi olmuş kelimeleri iki ısırıkta yutup sindiriyor. Arada bir elimi küpelerdeki incilerin üzerinde gezdiriyorum ki midelerinin ne kadar şiştiğini anlayabileyim. Yüzüne bir şey mi yaptırmışlardan sarkan göz kapaklarını ameliyat ettirenlere geçerken midem bulanmaya başlıyor. Çaylar bir dikişte bir kez daha bitiyor. Demleyn canım bir çay daha, belli ki kimsenin gitmeye niyeti yok. Çaydan midesi kötü olanlara Türk kahvesi. Yanına su koymayı unutmayın küçük bardaklara. Lokum da ister misiniz fıstıklı? Yok canım, sen istemiyorsun, formuna dikkat ediyorsun. Hiç gülesim yoktu. Ya da çok gülesim var da bir başka zamana saklıyorum. Çayı sehpanın üzerine bırakıp tuvalete koşuyorum. Mutfaktaki camı sonuna kadar açtım. Belime kadar aşağıya sarktım. Derin nefesler alırken gelene geçene bakıyorum. Elimdeki sigaranın külleri sokağa dağılıyor. Ee, diyen sesini duyunca bir an olduğum yerde sıçıyorum. Az daha pencereden aşağıya düşüvereceğim. Elimi kalbimin üzerine koyup sesimin tonuna hâkim olarak, efendim, diyorum. Sonunda bir soru işareti var. Manyak mısın kızım sen, neden peşimdesin, diymiyorum nezaket icabı. Nasılsın, diyorsun elindeki Türk kahvesi fincanın dibindeki telveyi serçe parmağınla sıyrıp ağzına atarken. Yüzün ekşiyor. Yüzün bembeyaz oldu az önce salonda, bir şeyin mi var? Demek oturduğum yerden hem çoluk çocuğunu anlatıyorsun hem de beni izliyorsun çaktırmadan. Yok ya, diyorum. Çok çay içtim, midemi kötü yaptı herhâlde. İş güc nasıl, diyorsun. Sesinde beni sinirlendiren şeyin ne olduğunu anlamak için bir anlığına gözlerimi kapatıyorum. Gözümü açtığımda bir yandan kırmızı boğazlı kazağının yakasından içeriye üflerken gözlerini benden ayırmadan cevap bekleyen suratınla karşılaşıyorum. Yılbaşı yoğunluğu var mı, derken mutfak masasının üzerinden aldığı pişirme kâğıdı kutusunu sallamaya başlıyorsun yüzüne doğru. Ay çok sıcak basıyor bana, diyorsun. Hormonlarım düzelmedi herhâlde hâlâ. Bir sıcak bir soğuk geliyor, su gibi oldu sırtım valla. İşler karışık biraz, diyorum, biliyorsun işte dolar kuru, faizler, hesaplar allak bullak oldu. Hay Allah, diyorsun. Yorma kendini çok. Tabii, canım. Yani ben herhâlde bir çeşit ruh hastasıyım ki sabahın kör karanlığında evden koşarak çıkıp gece yarısına kadar masabaşında çalışıyorum. Her gün tonla insanın kaprisiyle uğraşıyorum. Eve gel, yemek yap, temizliği düşün, ertesi gün ne giyeceğini düşün, spor salonuna git, geceden buzdolabına yulaf ezmesi koy, evde deterjan kaldı mı, kahve bitti mi onu da düşün, kocan hafta sonu eve yine mi misafir davet etti, menü hazırla, evdeki klozetin sifonu su kaçırıyor, tesisatçı var mıydı tanıdık, ara da ayarla. Tırnakların yine kırık, saçlarına bir fön çekti, kendine bak, aman salma. Kitaplığın tozunu al, son çıkan filmleri izle, raporu bitir, aramalara dön. Koşmasan da koş. Kanatların olmasa da uç. Sonra bir an yalnızca bir an tamamen tek başına, hiçbir şey yapmadan oturmuş boş bir duvara bakarken aklına ne gelse beğenirsin? Uzun zaman önce postaya verilmiş bir mektup gibi adresime teslim o düşünce gelip aklıma düşüyor. Bir bebeğin uyurken yüzünü izlediğimi, pürüzsüz toparlak yanaklarında parmaklarımı dolaştırdığımı, kıvrık saçlarından geçirdiğim avuçlarımı açığığı yapraklarının doluduğunu hayal ediyorum. İçimde bir tel titreyiş. Palazlanmaya çalışan bir alev gibi titreyiş. Odanın içinde duvarlara gölgesi vuran incecek bir mum ışığı gibi titreyiş. Basılmış bir mi diyez gibi titreyiş. Üzerimdeki kazağın yakasını iyice açıyorum. Aynı kırmızı kazaktan giymişiz. Tırnaklarımdaki kırmızı ojelerin uçları soyulmuş.

Yormam, diyorum. Sesim yumuşuyor. Uzun bir koşudan sonra yere çökmüşüm de nefesleniyormuşum gibi ciğerlerim yorgun. Sarılıyoruz. Senenin ilk karı yağmur damlasından buza dönüşüp havada salınmaya başlıyor. Kendi soğugundan ürken bir

buz kristali

Y A Z I K A L I R

Ravel'de bir kelime ustasının dilinden bir nota ustasının hayatını okuyacaksınız. Fransa'nın yaşayan en önemli romancılarından olan Jean Echenoz, klasik müziğin unutulmaz isimlerinden Maurice Ravel'i anlatıyor.

AŞK GÜNÜ

Sevilmeye değer olmadığımı hissediyordum. Yağan bütün yağmurlar ruhumu ısıtıyor da parlayan hiçbir güneş içimi ısıtmıyordu. Işığım sönmüştü artık. Parlayan bir mumun ışığı bile giremezdi karanlığıma. Boş verilmiş, unutulmuş; yalnızlığı ile bir kenara terk edilmiş biriydim artık. Öyle de kalacağıma inanıyordum, her gün daha büyük bir coşkuyla. Yalnız ölmek sanat diyordum kendime. Yalnız yaşamak gibi ölesiye bir sanat.

Bir başına sessizce göçüp gitmeye adanmış bir eser benim ömrüm. Sanat da benim için işte. Karanlığım yalnızlığımın en büyük sevdalısı.

Ne olursa olsun bu karanlığın ekmek kırıntılarını tırtıklamaya devam ediyordum. Yalnızlığın kuru lokmalarını yutmaktan iyi geliyor bu çaresizlik. Çaresizliğime sızacak hiçbir ışık istemiyordum artık. Umudumu sevgim karanlığıma sızamayan o mum gibi eriyip gidiyordu.

Sessizliğe aşık olmayı deniyor, karanlığa sevdalanmayı bile kendime yediremiyordum.

Aşk koşarak gidiyor, arkasından sallayacağım elimi sınıksız yumruklar yapıyordum.

Su gibi gitsin aşk ama asla gelmesin.

Oysa ben aşkın şifasına inanırdım yıllardır. Her şeye duyulan büyülmüş bir aşka ibadet ederdim gece gündüz. Nerden geldi bu inançsızlık. Bütün bir hayat aşkın hürmetine, âşıkla-rın hürmetine yaşanmaz mıydı? Dünyam her gün tersine aşkın inadına dönmez miydi?

Ne oldu bana? Kalbimin büyüğü bozuldu tamam da aklımın karışan ipleri kimin eline geçti.

Aşksız geçen bir ömre adayacağım tüm sözcüklerimi. Yemin ettim, inanmadığım bir duyguyla son yeminimi ettim.

Son ibadeti bu ruhumun...

Mürekklepler aşksızlık şalesinde akacak kâğıda.

Bitti.

Saatlerce sevmeyi, bir olmayı; aşkı düşünmek yok .

İçimi eriten o ateşin kalbimi yakmasına gözlerimi kamaştırmasına izin vermeyeceğim artık. Aşk kim bulduysa gününe onun hürmetine başlamayacağım.

Sonra o geldi. Gülüşüyle dünyayı aydınlatan adam. Tüm klişe aşk romanlarına söv-düm durdum ya, insan ayıpladığıyla koyun koyuna uyumadan ölmezmiş, anladım. Aşık ol-mak gerekmiş; âşık olmak kâğıda gözyaşlarıyla karışan kalbini dökmekmiş.

İnsan gözü kör eden aşk hikâyelerine gülüp geçer de, neye güldüğünü bilmezmiş.

Gün onun günü artık, ben onun gülüşüyüm.

Gözlerime bakarken güneşi doğuruyor.

Sonra bir iki damla yaş, yağmur oluveriyor.

Üşümeye özendiriyor ruhumu, ısınmanın kıymetini bilmek niyetiyle.

N'oldu bana?

Parlayan gökkuşağının büyüğüne kapılan bir çocuk oldum.

Aşk ibadeti başladı. Tövbe etmek ibadeti zaman aldı.

Aşka inanmak, sorun olmadığına inanmak diye fısıldadı kulağıma bu adam.

Gününe her gün yeni bir kaos ile başlayan bana çözmeyi öğretti aklımın iplerini.

Sınıksız kapalı kapılar ardında tuttuğun keçilerimin özgür olması gerektiğine inandırdı beni.

Bir gün iyi olmamak, bir sabah iyi görünmemek, bir ara iyi hissetmemek sorun değilmiş.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

*Sonra o geldi.
Gülüşüyle dünyayı
aydınlatan adam.*

Aşk sanat artık. Ve sanat bizim için. Bizim keçilerimizin özgürlüğü için!
Yaşadığım tüm karanlıklara bakıyorum şimdi uzaktan. Sisli puslu her şey ne çabuk berraklaştı.
Dinlemekmiş benim yaşadığım, tembellik değil. Hasta olmuş biraz ruhum güçsüz değil.
Olman gerekene başkalarının karar vermesi doğalmış ama doğal olan gerçek değil.
Kolay olmak zor zor olmak kolay değil. Aşık olmak da öyle büyük olay değil.
Aynada mutlu bir yüz, kahvaltıda gülen bir omlet kadar klişe aşk.
Sıcacık bir kahveyi o gün beraber yudumlamak için oradan oraya koşturmak kadar kolay.
An yaratmak
Anda olmak.
Nefesini tutmak.
Nefesi kesilmek
Enfes olmak en fesat duyguları feshetmek yüreğinden.
Bugün Aşk günü.
Balonlarla çiçeklerle değil, kalbiyle bile sevmeyi bilenlere.
Yazılacak tek aşk romanını sevdiğinin gözlerinde görenelere.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

TANIKLIĞI UNUTMA YA DA YAŞANMAMIŞ BİRKAÇ GÜNÜN HATIRASI

Yedinci kat, on dokuzuncu daire, yirmi bir numara. Paslı, kırık levhali bir kapının önünde çenesindeki kalp şeklindeki siyahlığı saymazsak bembeyaz bir kedi uyuyor. Emekli bir hayvan bilimci olan yirmi üç numara, *uysal, narin falan değil; sizi görür görmez pençelerini kaşıyan bir şeytan!* diye bağıyor. Kedi, patilerini yalıyor. Üst kata çıkıyorum. Yirmi üç numaranın sesi yirmi yediden duyuluyor. *Sahiplerinin seyahatten dönmesine günler var ama pašamın umurunda mı? Alışmış herkesin merhametine, evini aramıyor. Kilo su da, keyfi gibi yerinde.* Yirmi yedinin kapısı aralık. Masanın bir ucunda oturan kadının sandalyenin kenarlarından taşan katlarını toplayıp yerine koymak istiyorum. *İnsan acısa, karmını doyurayım dese de yaranamaz buna.* Sanırım lazanya yiyorlar. Sebze kişi, belki de. *Bir kere seveyim diye elini uzatsan dünyayı başına yıkar; anlarım ben, başka bakıyör gözleri.* Adamın elleri kadınınkilerden ayrılmıyor. *Geçenlerde yan komşununkine de bir yaklaşıyım dememle peçelerini üstümde bulmam bir oldu. Bak, her yerim çizik çizik.* Mum da var. Niye bir türlü bulamadım şu adamı? *Uğursuz tabiatlılar, oldum olası kanım ısınmaz bunlara. Sevenlerinden de bilhassa uzak dururum.* Erdem, neredesin? *Zaten bir daha o kapıdan burnumun ucunu sokarsam Remzi değilim.* Bütün katlara baktım, yok! *Pasaklı sokak sırtıukleri işte, ne olacak!*

Terastaki kafenin en civcivli zamanı. Sesleri takip ederek masaların arasında geziniyorum; belki beklediğim bir anda karşıma çıkar diye ikide bir arkamı dönüyorum. Yok! Gözümle itilip çekilmekten bir ayağı sallanmaya başlamış kirli bir plastik masada belli ki uzun zaman önce verdikleri siparişi gelmesini bekleyen bir çift takılıyor. Kadın etrafa bakınarak tırnaklarını yiyor. *Birkaç sefer, "Pardon, baka mısınız?" diye cılızca ortaya seslense de kimse ona bakmıyor.* Yüz eli kişinin aynı anda bagıra bagıra birbirine konuştuğu koca terasta, karşısında oturan adam onun sesini zor duyarken garson nasıl duyacak ki? Adamın dilinin altında bir şeyler kımlandığını hissediyorum. Ama nedense konuya yemekler geldikten sonra girecekmiş gibi geliyor bana. Biraz daha bekleyip arkamı döndüğümde iki elinde iki tabakla nereyi aradığını bilmeyen şaşkın yüzü bir çocukla karşılaşyorum. Masaların arasından dolaşiyor, başaramayacağını anlayıp geri dönüyor, önüne çıkan birinin fikrini soruyor, besbelli ondan tatmin eden bir yanıt alamayınca cesaretsizliği bırakıp aynı yolu yeniden gidiyor ve sonunda bir daha başarısız oluyor. O sırada adam şans eseri onu fark edip elini kaldırıyor. *"Buraya, buraya!"* Yumruk kadar hamur üzerinde sulu, yapışkan bir domates sos, iki tutam kıyma, dört maydanoz yaprağı ve bolca tuzla saklanmış iki tabak nihayet önlerine bırakılıyor. *"Afiyet olsun."* Kadın, yemeğinden hızlıca bir çatal alır almaz yüzü ekşiyor. Ardından, ellerini çenesinin altında birleştirip iştahı biraz bile eksilmeyen adamı şaşkınlık içinde izliyor. Adam, yemeğinin tadını çıkardıktan sonra peçeteyle ağzını ağır ağır silerken, *"Seninle bir konuda..."* diye lafa girmeyi beceriyor. Ama gel gör ki, cümlesi şarkıcının hoparlörden taşan incecik sesinde parçalanıp dağılıyor. Hesabı istiyorlar. Adam, garson onları bulana kadar tabakta kalan, çatala gelmeyen son hamur kırıntılarını da kaşıklıyor.

Erdem'i bulamayınca terastan çıkıp yeniden asansöre biniyorum. İçimden, sakın bir yerde bir sigara içip kafamı toplamak geçiyor. Biradan çıkınca caddenin iki yakasından akan kaldırım dolusu insana mı, iki yüz metre ötedeki bir adamın bastıkça ayaklarının altında ufalanan merdiven basamaklarına mı odaklanayım, karar veremiyorum. Başımı sağa çevirince eski bir kitapçıdan içeri giren bir kadını görüyorum. Sık sık uğradığından olsa gerek, çayı önden hazır edilmiş, sehpa duruyor. Yaşlıca bir bey, *"Buyur geç,"* diye işaret edince tereddüt etmeden ahşap bir tabureye konuyor. Rahatı yerinde olmalı. Ama düşünceli bir hali var. Oturdukundan beri tek kelime etmedi. Ortadaki masanın üzerine gelişigüzel konmuş kitaplara bakıyor. İlgi çekeceğini düşündüklerini yan yana dizmişler gibi geliyor bana. Dedektif romanları, klasikler, aşk hikâyeleri, kişisel gelişimler... Duvarlarda popüler fotoğraflar, tepede sarı ışıklar, rengârenk koltuklar... Sahaf olacakken son anda fikir değiştirip kahve kurabiye dükkanı olmuş ama onu da pek becerememiş sanki. Üzerine mandallarla eski kartpostalları astıkları demir ipler var bir köşede. Venedik, Paris, Saraybosna... Kadın bir kere olsun konuşur umuduyla izleye izleye yarın saati eritiyorum. Ama ağzından tek bir harf düşmüyor. Erdem birazdan gelip sırtımı sıvazlar, burada ne aradığımı sorar belki. Ara sıra yaptığım gibi yüzüne boş boş bakıp hikâyeler uydururum ben de. Kadın susuyor. Erdem dün gecenin beri kayıp.

Alınm kaşınıyor. Kadının da eli yüzünde. Kösedeki taksi durağının önünde ayaktalar. O ve ondan iki karış kısa bir adam. Saçının alına dökülen tutamlarını arkaya atıyor, gözlerini adamdan ayırmadan arada bir güç aldığı ayaklarını değiştirip kafasını bir sağa, bir sola çeviriyor. Birkaç dakika sonra ayrılıyorlar. Çöp tenekesinden bir kedi zıplayıp önlerine düşüyor. Bagıra bagıra telefonda konuşan bir kadın yanlarından geçiyor. Seslerin, kalabalığın, kokuşmuşluğun ağırlığıyla usul usul yürüyorlar. Kösedeki tatlıcının içeri girdikten yarın saat sonra mezarlığa çıkan vola giriyorlar.

Ücretsiz Kitap Arşivi - <https://rante.org>

İkinci kat, on sekiz numara. Bir kadın, Erdem'in karşısında ağlıyor. Sırtını sıvazlıyor kadının. Onu uzun uzun teselli ediyor. Herhâlde düşkünlü sağaltmak kendi yaralarına da iyi geliyordur. Sonra birdenbire elini kadının sırtından çekiveriyor. O da sinirlendiğinde gözlerini benim gibi hızlı hızlı kırpyor. Balkona geçip sokaktaki kalabalığa karışıyorum. Yaşlı bir çift, yol üzerindeki çay bahçesinde insanları arkalarını dönmüş oturuyor. Ya kiri ve sıcaklığı istemeyen yüzlerini koruyor ya da dışarıdaki sohbet heveslisi akranlarının bir merhaba için yalvaran bakışlarına maruz kalmaktan kaçıyorlar. Başlarını yerden kaldırmıyor, kaldırmaları gerekince de çaylarını yudumlayıp uzakları izliyorlar. Yakınlarına oturanlarla sohbet etmemek için arada bir uyuyor numarası bile yapıyorlar. Adam kadını güldürmek uğruna başını geriye yaslayıp ağzını aralıyor, sonra yüksek sesle horluyor. Kadın kakhahalarını saklamak için elini ağzına götürüyor. Gençten bir garson gelip adamın kulağına eğiliyor, "Beyefendi bir isteğiniz var mı?" Sesini dükkân züppelerinin onun yaşında birini uyarmasına iclerlediğini belli etmek isteyen bir tona ayarlayıp, "Kahve istiyorum," diyor. "Sert olsun."

Erdem'e sorsanız eklerin yanına ıspanaklı börek gitmez ama kadın seviyor. Ben de seviyorum. On beş dakika sonra gelen garsonun elindeki çayları yaşlı adamın eşi alıyor. Kadın poşetin içinden ıspanaklı börek, çantasından da bir Kenzaburo Oe çıkarıyor. *Eski Güzel Günlere Mektuplar*. Adam, üç karış kara bata çıka kadına uygun bir şapka aradıkları kırk yıl önceki kış gününü düşünüyor; sevginin sözlükteki hiçbir karşılığında yürüme dışında bir şey yazmadığını, ıspanaklı böreği eklerle beraber yemeyi ondan öğrendiğini ona hiç söylemediğini. Biraz ürperip içeri dönüyorum. Dairede ne Erdem var ne ışık ne kadın. Omuzlarımdan dikenleri batan bir şal dökülüyor. Omuzlarım, kollarım, boynum kaşıntıdan uyutmuyor. Titreyerek kaldırıyorum başımı. Dilim damağım zehir. Odağın içi zifir. Bütün kemiklerim ağrıyor. Ne bir yorgan var ne sıcak bir omuz ne ıspanaklı börek ne ekler ne Erdem.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

BU DÜNYADA ÖNEMSENMEDİĞİNİ HİSSETMEKTEN DAHA BÜYÜK TEHLİKE VAR MIDIR?

“Üç şey sizi başkalarının kölesi yapar; sevilme isteği, beğenilme isteği ve takdir edilme isteği.”

OSHO

Yağmurlu bir pazar günü evin rutini tüm sakinliğiyle devam ederken salondaki pencere pervazının bittiği yerde kurulu duran beşikten bebeğin ağlama sesi duyuldu. Kısık sesle izledikleri televizyonun tam karşısındaki tekli koltukta oturan baba tepki vermezken, kanepede uzanan anne ani bir refleksle ayağa kalkıp beşiğin yanına gitti. Durumun farkında olan baba, izlediği televizyondan gözlerini ayırmadan ikaz eder bir tonla seslendi.

“Bırak ağlasın. Etrafta bir tehlike yoksa ağlamasına izin vermeni söylemiştim.”

Babanın kurduğu cümlelerin üzerine beşikten birkaç adım uzaklaşan anne, yüreği el vermese de bebeğini öylece bırakıp az önce kalktığı kanepeye geri döndü ancak aradan dakikalar geçmesine rağmen bebek ağlamaya devam ediyordu ve artık dayanamayan anne, bir çırpıda yerinden kalkarak bebeği kucağına aldı. Arkasını döndüğündeyse eşinin sert bakışlarıyla karşılaştı. Birkaç saniyelikine karısını izleyen adam, ciddiyetini bozmadan yeniden televizyon ekranına dönerek konuştu.

“Sana etrafta bir tehlike yokken onu sakinleştirmeye çalışma demiştim.”

Kucağındaki bebeğini şefkatle okşarken sakinleştiğini gören anne, aynı şefkati sesine de katarak eşine cevap verdi.

“Bu dünyada önemsenmediğini hissetmekten daha büyük tehlike var mıdır?”

Yemek, içmek ve nefes almak kadar temel bir ihtiyaçtır önemsendiğini hissetmek; üstelik dünyadan bihaber küçük bir bebekken bile... İnsan büyürken pek çok isteği değişir, bilsel olarak gelişir ve çevresiyle kurduğu bağlar güçlenir ancak sabit kalan tek şey önemsenme isteğidir.

Profesör John Dewey, insanın en derin isteğinin kıymetli insan olma arzusundan şekillendiğini söylerken, yirminci yüzyılın ünlü ruh bilimcisi Freud ise dünya üzerinde yapılan her işin temelinde var olan tek bir istekten bahseder; büyük insan olma isteği. Yani işe yarar hissettığımızda, şartlar ne olursa olsun birilerinin bizi önemsemediğini gördüğümüzde, takdir edildiğimizde ve beğenildiğimizde tam anlamıyla sağlıklı birer hayat sürdürebiliyoruz. Ancak yaşadığımız yüzyılın şartları geride bıraktığımızdan epeyce farklı. Okumak, çalışmak, kendini bulmak ve dünya insanı olmak isteyen bireyin yolu, hiç tanımadığı toplulukların içinde, “Ben de varım.” diyebilmekten geçiyor. Yani yaşamımız için temel olan o ihtiyacı, her gün muhatap olduğumuz ve çok az tanıdığımız insanlardan gidermek zorundayız.

Gün içerisinde takdir edilmek için diğerlerine iyilik yaparken, yeterince takdir edilmemiş birinin öfkesine maruz kalabiliyoruz. Yanlış kilidi zorlayan bir anahtar gibi kırılacağımızı bilesek de onaylanma çabasıyla ilişkiler kuruyor, reddedilme korkularımız yüzünden hayallerimizden bile vazgeçiyoruz. Çok az tanıdığımız bir insanın yüzünde onay arıyor ve tükenen yaşama isteğimizin getirdiği yorgunluk sebebiyle geleceğimizi yabancı bir vicdana teslim ediyoruz. Bazen günlerce hatta haftalarca onaylanmıyor ve bu durumu sindirmenin bizleri açıkça çürüttüğünü göremeden erkenden olgunlaştığımızı inanıyoruz.

Nefes almaya devam etmek ve bütün bir sezonu birbirinin aynısı bölümlerden oluşan bir diziye benzeyen hayatlarımızı sahiplenmek yaşamakla bağdaşmıyor ne yazık ki... İçimizdeki isteğin körüklenmesi için bazen bir söz, bir tebessüm ve hatta bir bakışla onaylandığımızı hissetmemiz gerekiyor. Oysa içine doğduğumuz sistem faydaya değil hataya odaklanıyor. Yani hata yaptığınızda kalabalıklar içinde olsanız bile kolayca göze batarken, iyi bir şey yaptığınızda onaylanmanız o kadar kolay olmuyor.

Bedensel ve ruhsal sağlığın devam ettirilebilmesi için temel bir gereksinim olan bu insani ihtiyaç giderilmediğinde ise sebepsiz gibi görünen hastalıklar ortaya çıkıyor. On bir yıllık evliliği boyunca yetersiz bir eş olduğu hissettirilen kadın, her yıl günlerce yataktan kalkamadığı hastalıklar geçiriyor çünkü güçlü olup onaylanamadığı için âciz görünüp sevildiğini hissetmek istiyor. Yaştlarına göre başarısız olduğu hissettirilen ve sürekli tenkit edilen bir çocuk sık sık hastalanmaya başlıyor çünkü ebeveynlerinin dikkatini çekmenin başka yolu olmadığını düşünüyor. İş yerinde onaylanmayan biri, başlarda işe gitmemek için sahte raporlar alırken sonrasında gerçekten hastalanmaya başlıyor. Çünkü başarılı olmanın verdiği tatmini yaşamıyor ve başarısız hissetmenin gerçekliğiyle yüzleşecek kadar güçlü olmadığını düşünüyor.

Yeterince takdir edilmediğimizde hastalıklara teslim oluyor, bağımlılıklar geliştiriyor ve hayatı bir an önce varmamız gereken bir yolun sonuna benzetmeye başlıyoruz. Günler günleri kovalarken, isteksizliğimiz yüzünden mekândan, zamandan ve hatta kendi varlığımızdan bile kaçıyoruz. Oysa hayatın kendisi bir yolculuk...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Bulunduğumuz mekân ya da hava şartları nasıl olursa olsun tenkit ediliğimiz her yer zihnimize cehennemi yaşıyor. Üstelik hata yaptığımız içinde tenkit edilmiyoruz. Çevremizdeki insanların aklındaki kişi olmadığımız ve aslında bir filin yeteneklerine sahipken kanatlanıp uçamadığımız için onaylanmıyoruz.

Temas ettiğiniz herkesin sizinle ilgili bir çıkarımı-kanısı-yargısı olacaktır ancak bu yargıların büyük çoğunluğu sizinle değil kişinin kendisiyle ilgilidir. İnsanlar, iyi- kötü deneyimleri, eski ezberleri ya da kendilerinin gerçekleştiremediği hayalleri üzerinden sizi yargırlar. Çaresizliğin bile öğrenildiği bir dünyaya doğmuşken, zihnimize işlenen kalıpların kolayca yıkılabileceğini ve insanların içimizde yatan gizli yetenekleri görebileceğini düşünmek tamamen bir illüzyon. O yetenekler size ait ve kendinizi bildiğiniz ilk günden beri kulağınıza fısıldamaya devam ediyorlar. Ancak çok iyi bir işitme duyusuna sahip olmanız yeterli değil. Onları duyabilmek için diğer sesleri bastırmanız ve içinize dönmeyi öğrenmeniz gerekiyor. Peki, bu insanüstü bir güç mü gerektirir?

Bir gün New York'ta bir grup iş arkadaşı, yemek molası verildiğinde iş yerinin arka sokağındaki restorana gitmek üzere dışarıya çıkarlar. Gruptan biri, bir ses duyduğunu iddia eder. İnsan kalabalığı, siren uğultuları, yoldaki iş makinelerinin çıkardığı gürültü ve korna sesleri arasında ne tür bir sestən bahsettiğini anlamayan arkadaşları şaşkınlıkla yüzüne bakarlarken, kulağına cırcır böceği sesinin geldiğini söyleyen adam, cırcır böceğini aramaya başlar. Arkadaşları, bu kadar gürültünün arasında bu sesi duyamayacağını, kendisinin öyle zannettiğini söyleyerek yollarına devam ederler. Ancak aralarından bir tanesi inanmasa da adamla birlikte cırcır böceğini aramaya başlar. Adam, yolun karşı tarafına doğru yürür, arkadaşı da onu takip eder. Binaların arasındaki bir tutam yeşillik arasında gerçekten bir cırcır böceği bulurlar. Arkadaşı, "Senin insanüstü güçlerin var. Bu sesi nasıl duydun?" diye sorar. Adam ise bu sesi duymak için insanüstü güçlere sahip olmaya gerek olmadığını söyleyerek, arkadaşından kendisini takip etmesini ister. Kaldırırma geçerler ve cebinden çıkardığı bozuk parayı kaldırırmanın beton zeminine doğru yuvarlar. Birçok insan, bozuk para sesini duyunca sesin geldiği tarafa bakarak, paranın kendi ceplerinden düşüp düşmediğini kontrol eder. Adam, arkadaşına dönerek, "Önemli olan, nelere değer verdiğin ve neleri önemsedindiğin. Her şeyi ona göre duyar, görür ve hissedersin..." der.

Seçici geçişen hücrelerimiz sayesinde hayatta kalıyor ve seçici geçişen algılarımız yüzünden kendi gerçekimizi yaratıyoruz. Onaylanmak üzere kurulmuş bir hayatı sahiplendiğimizdeyse aslında yaşamıyor başkalarının gerçeklerini yaşıtmaya çalışırken çürüyoruz. Oysa dünyanın en zengin yeri ne Dubai ne Amerika ne de Çin'dir. Dünyanın en zengin yeri mezarlıklardır. Orası hiç gerçek olmamış hayallerle, kursakta kalan heveslerle ve dünyayı dönüştürme potansiyelindeki yeteneklerle doludur. İnsana ait temel bir ihtiyaç olan onaylanma refleksini kontrol altına alabilmeniz ve diğerlerine ait sesleri bastırabilmeniz de böyle... Çünkü sadece bir hayatınız var.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Arzu Çevikalp

"TOPLUMU İYİ TANIMADAN BAŞARILI FİLMLER ÇEKMEK ZORDUR"

Bu sayımızda, yazılarıyla olduğu kadar resimleriyle de dikkat çeken Arzu Çevikalp'le konuştuk. Kendisi Yeşilçam'ın duayen yönetmenlerinden Ertem Eğilmez'in torunu. Bugüne kadar Eğilmez'i yaptığı filmlerle tanımış olsak da, onu içeriden, aileden bir kişinin ağzından dinlemenin de önemli olduğunu düşündük. Böylece, bir yönetmen ve bir dede olarak Eğilmez'in nasıl biri olduğunu öğrenmeye çalıştık.

"EĞİLMEZ DOĞALLIĞI SİNEMAYA AKTARDI"

Türk sineması denince Yeşilçam, Yeşilçam denince Ertem Eğilmez akla gelir. Günümüzde bile insanlara en sevdikleri yerli filmleri sordüğümüzda, cevaplardan biri muhakkak ki Ertem Eğilmez imzası taşır. Peki, Ertem Eğilmez, Yeşilçam'ı yerinden oynatmayı nasıl başardı sizce? Diğer prodüktörlere kıyasla neyi farklı yaptı?

Çocukluğundan itibaren kalabalık ailelerin içinde yetişmesi ve bildiği gibi filmcilikten önce birçok iş deneyimi ve Bâb-ı Âli hayatı vizyonunda oldukça gelişim sağlamıştır. Boş bir anını görmek mümkün değildi. İçindeki öğrenme aşkı filmlerine sirayet ediyordu. Eğilmez duygularını izleyiciye başarılı bir şekilde geçirmesi geçmiş, günü ve geleceği iyi bir şekilde harmanlamasından dolayıdır. Gerçekliği, samimi mizahı ve kendi içindeki duyguları gerçek yaşam ile bağdaştırmıştır. Aslında tüm duygular iç içe, yapaylıktan uzak olduğu için de kendi gerçekliğimizin dışı vurumunu o sahnelerde izliyoruz. Tabii buradaki en önemli olay, bazı sihirli sözcüklerin ruhumuza işlemesi. Söyleyemediğimiz ve içimize attığımız tüm duyguların o film karelerine sirayet ediyor oluşu, hâlâ insan olduğumuzu hatırlatıyor, çünkü en nihayetinde iyilik kazanıyor. Kısacası, masumiyeti bize olduğu gibi aktarıyor oluşunun yanı sıra, bazı hayat dersleriyle sinemayı bir okula dönüştürdü. Buna ek olarak, gerçek aile saadetini, aidiyeti, inancı ve empatiyi bir araya getirerek doğallığı sinemaya aktardı, fakat buradaki en önemli kıstas her zaman halk ile bütünleşmesiydi. Acı gerçekler aracılığıyla yüzümüze tokat atıyor gibi hissetsek de sıkıntılar perde karşısında son buldu ve bulmaya devam etti.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Ertem Eğilmez,
hayatın içinden
oyuncular seçerdi,
o halkın içindeki
flâneur'dü.

Eğilmez sadece Yeşilçam'a yön vermedi, aynı zamanda sinemaya da yepyeni oyuncular kazandırdı. Kemal Sunal, Zeki Alasya, Metin Akpınar gibi isimler ilk kez onun sayesinde beyaz perdede boy gösterdiler; Münir Özkul, Adile Naşit, Şener Şen gibi ustalar da yine onun filmleriyle zirveye oturdular. Eğilmez'in oyuncu seçimindeki bu başarısını nasıl açıklayabiliriz? İyi bir oyuncu bulmak, onu doğru karakterle buluşturmak kadar önemlidir sanıyorum.

Ertem Eğilmez, hayatın içinden oyuncular seçerdi, o halkın içindeki *flâneur*'dü. Sürekli gözler ve analiz ederdi. Onun için önemli olan oyuncunun kendisini yansıtmasıydı, yani bunu şöyle tanımlayabiliriz: Oyuncu, duygularını ve sanatını ortaya koyarak halktan kopmadı, zira onun gözünde tüm halk zaten oyuncuydu. Oyuncu bulmak için aslında bir arayışta değildi, zira oyuncular gözünün önündeydi. Onların hareketlerini imgesel olarak kafasında canlandırarak, mizansenleri yaratıyordu. Halka sosyolojik bir bakış atarak, birçok kişinin tahmin etmediği oyuncuların önünü açmalarına vesile oldu. Genelde popüler ve ünlü oyuncular tercih edilse de Eğilmez sürekli çalıştığı oyuncuları tercih etti ve oyuncuları kalıplara sokmadan kendi içindeki meziyetleriyle değerlendirdi, bu da onların bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarmış oldu. Eğilmez durumları çok iyi değerlendirdiğinden, oyuncu konusunda başarıya ulaştı. Yoldan geçen adamları görüp, onları durduran Eğilmez, onların içindeki meziyetleri keşfedip onların o yanlarını oyunculukla birleştirdi.

Dönemle ilgili okuduğumuz kitaplarda, izlediğimiz röportajlarda karşımıza hep şu cümle çıkar: *Arzu Film bir şirket değil, bir okuldu.* Eğilmez çevresindeki oyuncuları, senaristleri, yönetmenleri bir araya toplar ve günler, haftalar süren fikir alışverişinin ardından sete çıkardı. Yüz kere izlediğimiz bir Eğilmez filmini, yüz birinci defa, sıkılmadan izlememize sebep olan şey bu mudur sizce?

Eğilmez her zaman "birliktelik" ilkesini benimser ve kalabalıktan feyz alır. Herkesi kendi dünyasına dâhil ederek karşılıklı bir alışveriş gerçekleştirmiş olur. Onun için okul klasik öğrenci-öğretmen ilişkisini barındırmaz, zira okulda herkes eşittir. Yani bu sıfatları hiçbir zaman birbirine karıştırmadı. Onun için her daim kalabalık önemlidir, tabii bu kalabalığın yanında asıl olması gereken samimiyettir, zaten filmlerinde de bunu sıkça görürüz. Birçok değerli kişiyi senaryoya ekleyerek onlarla teati yapar, tam bir takım ruhu yaratır. Asıl olması gereken samimiyet ve ciddiyettir.

"KİTAPLAR ONUN İLHAM KAYNAĞIDIR"

Eğilmez sineması içerisindeki filmleri şöyle bir düşündüğümüzde karşımıza kalabalık kadrolu komedi filmleri çıkar. Peki, günümüz sinemasında, o günlere kıyasla imkânlar daha yeterliyken, *Hababam Sınıfı*, *Neşeli Günler*, *Tosun Paşa*, *Süt Kardeşler* gibi filmlerin çıkmamasının sebebi nedir?

Bunu Arzu Film ekolüne bağlıyorum. Filmler o ekol dediğimiz yerde tamamlanmış oluyor ve geriye sadece sahneleri birleştirmek kalıyordu. Aslında sorduğunuz filmlerin başarısı Eğilmez'in kendi kişiliğinde saklı. Bunun yanı sıra, şu zamanda kalabalık kadrolu komedi filmlerinin çıkmıyor oluşunun sebebi, biraz da dönemle ilgili. Hayat ve şartlar değişti. O dönemin samimiyeti ve aşkı çok farklıydı, yani naifti. Yapaylıktan uzak, sadece duygularımızı yaşayabileceğimiz filmler seyrediyorduk, bu algı giderek azalmaya başlayınca filmlerdeki büyük kayboldu. Toplum farklı yönlere evrildikçe, insanların bakış açılarındaki masumiyetin yerini dejenerasyon aldı, bu da bizi kendimizden uzaklaştırdı. Yeni dönemde Yeşilçam ruhunu yansıtmaya çalışan bazı filmler, aslında o dönemin izlerini bulabileceğimiz bir göstergesi. Eskiye özlem duyuyor olmamızın önemli bir müsebbibi, insan ilişkilerindeki iyimserlik dengesidir, zira robotlaştıkça duygularımızın birçoğunu farkında olarak veya olmayarak kaybediyoruz. Her ne olursa olsun, günümüzde de çok değerli yönetmenler var ve onlarla bir oluyoruz. Hâlâ onlardan öğrenecek şeyimiz çok.

Ertem Eğilmez her ne kadar komedi filmleriyle hafızamızda yer etse de, günümüzde bile göz yaşartan, toplumcu-gerçekçi yanıyla izleyiciyi sarsan *Canım Kardeşim*'i görmeden edemeyiz. Eğilmez'in komediyi de dramı da bu denli iyi yapmasının ardındaki sır toplumu iyi okumasıdır diyebilir miyiz?

Ertem Eğilmez, vizyonu ve ileri görüşlülüğü ile toplumu iyi okur, bunun altında yatan en önemli neden ise çok fazla kitap okuyup araştırma yapmasıdır. Kitaplar onun ilham kaynağıdır. Sosyolojik bakış açısı geliştiği için de hayatta yaşadığı tüm deneyim ve gözlemleri analiz süzgecinden geçirerek hem renkli hem de trajik bir şekilde ortaya koyar. Dram ve komedi birbirinden beslenen iki önemli türdür, onları iç içe geçirmek zor da olsa Eğilmez "bakmak ve görmek" olgusunu başarılı bir şekilde harmanladığından dolayı hafızamıza kazanan filmler yapmıştır. *Canım Kardeşim* filmi; iyi niyeti, şefkati, yardımseverliği, anlayışı ve empatiyi ön plana yerleştirdiği için seyirciye o duyguları geçirerek, gerçek hayatta olan o güçlü bağı yansıtmıştır. Burada önemli olan psikolojik yaklaşım biçimidir. Nasıl görmek istiyorsanız, öyle görürsünüz, bu da sevgi ve sevgisizlik arasındaki ince ayrımda saklıdır. *Canım Kardeşim* sevgiyi insanın ruhuna zerk eden

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

toplumsal bir aile filmidir. Toplumu iyi tanımadan ya da özümsemeden başarılı filmler çekmek zordur. Aslında hem toplumu hem de insanın varoluş şekli ve yaşayış tarzını doğru anlamlandırmak gerekir. İnsanın özünü güzel bir şekilde yansıtmak ve inanç duygusunu güçlendirmek tinsel boyutun korunması demektir. İçinizdeki psikolojik dünya ne kadar derin ve pozitifse aksettireceğiniz fikir veya mizansen de o derece etkili olur, çünkü besinimiz sadece güzelliklerle mana kazanır. Olumsuz olayları olumluya çevirebiliyorsak kurduğumuz altyapı *Canım Kardeşim* filmindeki gibi olur. Unutmamak gerekir ki; iyi insan olabilmek en büyük erdemdir.

"OKUMAYI VE ARAŞTIRMAYI DEMDEN ALDIM"

Hep Yeşilçam'dan, sinemadan konuştuk... Peki ya bir dede olarak nasıldır Ertem Eğilmez? O yıllara ait bize neler anlatmak istersiniz?

Dede olarak Ertem Eğilmez hatırimda kaldığı kadariyla çok güler yüzlü, sıcak ve bana da ilk torunu olduğumdan olsa gerek, çok düşkündü. Büyükada'da güzel günlerimiz oldu. Onu kendi çocuklarının dışındaki çocuklara da düşkün oluşuyla hatırlıyorum. Onun en önemli arkadaşı kitapları ve ailesiydi. Eğilmez, az ve öz yemekleri severdi. O kalabalık sofralarımız hâlâ gözümün önündedir. Ne yazık ki onu çok erken kaybettik, dedemden daha fazla yararlanmayı ve aklımdaki soruları ona yöneltebilmeyi çok istedim. Okumayı ve araştırmayı hep dedemden aldığımı düşünüyorum, bu da beni mutlu ediyor.

Araştırdığımız kadariyla sinema yazarı ve kitap eleştirmenliği yaptığınız bir dönemin ardından kendinizi resme odaklandınız ve çeşitli sergiler düzenlediniz. Bunca film, oyuncunun, yönetmenin arasında büyümenin sanatınızı etkilediğini düşünüyor musunuz? Yeşilçam'ın sizdeki yansıması nasıl oldu?

Elbette sinemadan etkileniyorum, zaten resim ve sinema benzer sanat dallarıdır. Ben sanatı multidisipliner bir şekilde icra ediyorum. Yaptığım her resim aslında bir film sahnesini temsil ediyor, çünkü görsellik, kompozisyon ve üslup sanatta çok önemli. Haz olmadan sinema ve sanat olmaz. Sanatın içinde büyümüş biri olarak sınırlarım yok, tamamen özgür ve bağımsızım. İçimden geleni yapıyorum, yani ilhamım her yerden. Pandemi zamanı hepimiz araftaydık ve ben de kendimi resme adadım, resim beni oldukça kendime getirdi. Kendimi yenilenmiş hissediyorum. Resim yaparak rol model olmak istedim, zira verimli olmak benim için en büyük mutluluk. Tüm duygularımı ve iç dünyamı resme aktarıyorum. Van Gogh, Pablo Picasso, Henri Matisse, Salvador Dali, Paul Cézanne, Paul Gauguin, Oscar-Claude Monet, Karl Talip Kara ve Turhan Ekici ilham aldığım ressamlar arasında yer alıyor. Bir de sanat ruhlı yönetmen-yazar David Lynch'in eşsiz filmleri beni dolduruyor, onunla âdeta bir bütün oluyorum. İzlenimcilik, kübizm, fovizm, sürrealizm akımlarını benimsediğim için çalışmalarım hep bu yönde geliyor. Soyut sanat ise farklı düşünmemi sağlıyor. Buna ek olarak, doğaçlama yönümü geliştirerek olanı olduğu gibi resmetmiyorum, yani klasiğin dışına çıkıyorum. Hedefim resimlerime modern görüştü aktarmak. Kuralsızlığı seviyorum ve içgüdülerime oldukça güveniyorum. Resimlerim benim bebeklerim gibi. Her resmin bir ruhu var ve o ruhu yansıtmaya çalışarak hem derdimi ortaya koyuyor hem de içsel dışı vurumu gerçekleştiriyorum. Aslında her bütün olarak ele aldığım sanat bana yapbozun parçalarını birleştirir gibi hissettiriyor. Her zaman şu sözümün izinden gidiyorum: "Sanat yaraları saran bir ilaçtır."

Karantina dolu bir yılın ardından salonlar, sahneler yeniden açıldı, insanlar yeniden sanatsal etkinliklere katılmaya başladılar. Peki sizin yakın zamanda bir serginiz olacak mı? Ya da şöyle sorayım, son zamanlarda nelerle meşgulsünüz?

Evet, yakında sergim olacak. Çeşitli karma sergilerde yer alıyorum, ancak bu yılki hedefim kişisel sergi işine odaklanmak. Sanat dışında üzerinde çalıştığım bazı dijital projeler var, umarım onları gerçekleştirecek fırsatım olur. Eğer kısmet olursa, kitap çıkartmayı planlıyorum. Bakalım zaman ne gösterecek.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Zeynep Kahraman Füzün

UZAK

Ablalar kardeşlerini terk etmez derlerdi, yalanmış. Beni ablamlar terk etti.

Önce küçük ablam gitti, çok uzaklara. Ablam dediğime bakmayın. Aslında küçük annem o. Ben ona küçük anne diyorum, o da bana kuyruk diyor. Kuyruk gel. Kuyruk git. Kuyruk defol. Adım kuyruk oldu. Suçlusu annem. Annem kolunu kırmasaydı. Bana bakabilseydi. Ablam annelik yapmazdı. Ben de ona küçük anne demezdim. O da bana kuyruk demezdi. Ablak kardeş olurduk. Beni bırakıp gitmezdi. Ablalar kardeşlerini terk etmez. Ablalar kardeşlerini bırakıp gitmez.

O hep bırakıp giderdi. Hep elimle koymuş gibi bulurdum. Çıkardım karşısına. Beni görünce çok kızar, bir daha peşime takılma derdi. Ben onu dinlemezdim. Nereye giderse gitsin yanında biter, nereye saklanırsa saklansın çıkarırdım ortaya. Bak derdim, buldum seni, boşuna uğraşma benden kurtulamazsın. Kurtulurum derdi, çok uzaklara giderim. Dediğini yaptı. Çok uzaklara gitti. Valizine doldurdu eşyalarını, uçağa bindi. Peşine takılamadım. Arkasından ağlamadım. Bu sefer kuyruk demezdi, biliyorum. Ağlarsam üzülürdü bu sefer.

Sonra büyük ablam gitti. Çok şaşırdım. Daha önce hiç gitmemişti. Hep yanımdaydı. Kardeşim derdi bana. Ben de ona abla derdim. Peşinde koşmamdan rahatsız olmazdı. Bana kuyruk demezdi. Severdi beni biliyorum. İlk bebeğimi o almıştı. İlk okurum oydu benim. Onun kelimeleri benden daha güzeldi.

Bir gün gitti ablam. Çok uzağa gitti. Aslında kendi isteğiyle gitmedi. Alıp götürdüler. Arkasından çok ağladım. Sonuçta isteyerek gitmese de gitti. Gitmenin sebebi önemli değildir. Gitmenin nereye olduğu da önemli değildir. Gitmek başlı başına bir eylemdir.

Büyük ablam da gittikten sonra ben yalnız kaldım. Onlar benim kadar yalnız değiller biliyorum. Onlar benden önce bensiz yaşadılar fakat benim onlardan öncem yok. Küçük kardeş olmak saçmalık. Küçük kardeşlerin saltanat dönemi olmaz mesela. Hep ikinci, üçüncü plandadırlar. Gizli saklı sevilirler. Büyük kardeşler üzülmesin diye küçük kardeşlere hediye bile alınmaz. Büyükle paylaşmak zorundadır her şeyi. Büyük paylaşırsa alkışlanır. Küçük paylaşmalıdır zaten. O tek olarak gelmemiştir dünyaya. İkincidir, üçüncüdür. Kardeştir o. Ben de kardeşim. Bir başıyayım ama kardeşim. Ablamlar olmasa da kardeşim.

Küçük ablamızsız yaşamayı öğrendim, arada geliyor çünkü. Hani deney farelerine davranışlarının karşılığında ödül olarak peynir verirsiniz ve kalıcı öğrenme gerçekleşir. Küçük ablam da arada gelerek beni ödüllendiriyor. Onsuz uslu uslu durmamın karşılığını veriyor kuşkusuz.

Büyük ablam hiç gelmiyor. Gelse öğreneceğimi onusuz yaşamayı, becerebileceğimi bazı şeyleri. Ne yapacağımı bilmiyorum artık, nasıl yaşayacağımı unuttum. Aylardır çabalıyorum olmuyor. Asla geri gelmeyeceğini bildiğimeşdendir belki.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Hakan Bıçakçı

Blade Runner / eXistenZ / Ex Machina

TEST 1, 2, 3

Bu sayfadaki bilim kurgu filmlerinin hepsinde bir test var. İnsanla robotu, oyunla gerçeği ayırt etmeye çalışan, bunu yaparken de “insan nedir” sorusunu eşleyen, tekinsiz bir test. İnsanla robotun içimizi rahatlatan farkları ve tedirginlik yaratan benzerlikleri üzerine giden bu filmlere geçmeden “robot” kelimesinin çıkışına bakalım. Bu sözcüğü ilk kez, Çek yazar Karel Capek, *Rossum'un Evrensel Robotları* (1920) adlı üç perdelik oyununda kullanır.

Tiyatro formunda yazılan bu romanda bilim dünyası, insandan daha hassas ve güvenilir makineler icat eder. Yıllar sonra bu makineler insanlığa hükmetmeye başlar. İnsan ırkı yok olmaktan son anda kurtulur. Bu eserinde Capek, Çekçede “zorla çalıştırma” anlamını çağrıştıran “robot” kelimesini literatüre kazandırır. Anlatının hemen başında bir ziyaretçi yapay insan üretimini görmeye gelir. Robotlara neden ihtiyaç duyulduğunu sorunca da aldığı cevap şu olur: “Çalışmaları için. Bir robot iki buçuk işçi demek. İnsan denilen makine son derece kusurludur. Er geç ortadan kalkmalıydı.” Yani kelimenin mucidine göre “robot”, zorla çalıştırılan bir makine, iki buçuk işçi gücünde bir köledir. Capek'in metnindeki bir başka önemli ve bu sayfadaki filmlerle ortak olan nokta da şudur: Robotların görünüşleri, sesleri, hareketleri ayırt edilemeyecek kadar biz insanlara benzer.

İnsanlıktan son çıkış

Blade Runner / Bıçak Sırtı (Ridley Scott, 1982)

Bilim kurgu sineması 1980'li yıllarda yeni bir döneme girer. Robotlar, cyborglar, androidler ve diğer yapay zekâ ürünleri sahneye çıkar. Philip K. Dick'in *Android'ler Elektrikli Koyun Düşler mi?* romanından Ridley Scott'ın sinemaya uyarladığı *Blade Runner*, (1982) bu dönemin en önemli filmlerindendir. Bilim kurgu ile kara filmin

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Serkan Yolcu

kesişiminde yer alan bu tekno-noir yapım, aynı zamanda bir siberpunk klasığıdır. Yani sibernetik bilimi ile punk tavrının birleşimi olan bir alt tür. Sibernetikin sunduğuysa, insan/makine ayrımını belirsizleştirmektedir. İşte *Blade Runner*'ın merkezinde bu belirsizlik yer alır.

Kasım 2019. Post-endüstriyel bir kente dönüşmüş Los Angeles. Terk edilmiş, çürümeye bırakılmış, çift katmanlı bir melez şehir. Depresif hava, sonu gelmeyen yağmur, huzursuzca uçan taksiler. Nüfus artışı ve çevre kirliliği sonucu yaşanmaz hâle gelen dünya, başta Tyrell olmak üzere, büyük şirketlerin yönetimindedir. Merkezi devlet otoritesini aşan, denetimden tamamen muaf kapitalizm her açıdan kontrolden çıkmıştır. Ayrıcalıklılar soluğu çoktan başka gezegenlerdeki kolonilerde almış, sokaklar Asyalı göçmenlere, işçilere, çeperdekilere kalmıştır. Herkes mutsuz ve umutsuzdur. Gülenler sadece ışıklı devasa reklam panolarındaki yüzlerdir.

Filmin anti-kahramanı Rick Deckard, özel polis birimine mensup bir replikant avcısıdır. Hissiz, kaskatı, robotlaşmış bir insandır. Görevi, haddini bilmeyen, ömrünü uzatmaya veya insanlaşmaya çalışan replikantları "emekliye ayırmak", yani yok etmektir. Biyoteknik insan kopyaları olan replikantlar ise 4 yıl yaşayan yeni nesil kölelerdir. Onlarla insanı ayıran, duygusal hafızadır.

Blade Runner, karşısındakinin insan mı replikant mı olduğunu anlamaya yarayan bir testle başlar. Daha sonra Deckard bu testi, 1940'ların saç ve giyim stiliyle göz kamaştıran Rachael üzerinde dener. Gözyaşı döken, sigara içen, piyano çalan bu kadının yapay insan olduğuna inanmak güçtür. Zaten kendisi de sahte çocukluk anıları nedeniyle bir replikant olduğundan habersizdir. Kelimenin tam anlamıyla duygularıyla oynanmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Alakalı Filmler

Bilim kurgu sineması 1980'li yıllarda yeni bir döneme girer. Robotlar, cyborglar, androidler ve diğer yapa-y zekâ ürünleri sahneye çıkar.

Decard bu robota ilgi duymaya başlayınca duygularını hatırlar ve insanlaşmaya başlar. Sistemine yapay anılar yüklenen Rachael ise gitgide robotluktan çıkar ve onu insandan ayırmak zorlaşır. Böylece robot gibi bir insanla, insan gibi bir robotun aşkına tanık oluruz. Makinelerin insanlığını sorgulamak için yola çıkan Deckard, kendi insanlığını sorgulamak zorunda kalır.

Bu oyundan çıkış yok

eXistenZ (David Cronenberg, 1999)

Bu defa test edilen bir oyundur. Filmin türü de "siberpunk"dan ziyade "biopunk"tır (et, hücre, DNA mutasyonlarıyla ilgilenen bir alt tür). *eXistenZ*'de popüler bir oyun firması, iddialı olduğu yeni oyununun denenmesi, vadettiği siber gerçekliğin tecrübe edilmesi amacıyla bir grup insanı bir araya getirir. Bu grup arasında oyunun yaratıcısı da yer alır.

Bir tür sanal gerçeklik oyunu olan *eXistenZ*, gerçekliğin orijinalinden ayırt edilemez bir kopyasıdır. Hakikate bu kadar yakın olması, bu oyunun oyuncuların sinir sistemine doğrudan bağlanmasıyla sağlanmıştır. Omuriliğe açılan bir delikle bağlanan oyunun, oyuncuların hayatlarına, hatıralarına, duygularına ve korkularına giriş hakkı vardır. *eXistenZ*'in yaratıcısı, dolayısıyla gerçeklik duygusunun yitirilmesine sebep olan bu oyunu yok etmek isteyen direnişçiler de oradadır. Oyunu denemek isteyenlerle yok etmek isteyenler bir aradadır. Ve bir noktadan sonra oyunla gerçek tamamen birbirine karışır. Tabii izleyici de bu karmaşaya dâhil olur.

Postmodern yaklaşım, sanatı bir "oyun" olarak görür. Zaten vaktiyle Freud da sanatın çocukluktaki oyunun yerini tuttuğunu savunmuştur. *eXistenZ* de sanatı oyun olarak gören bir film. Hatta film içindeki oyunun içindeki oyun olarak gören. Filmde rast gelemediğimiz tek kavram gerçektir. Öyle ki akışta oyun dışı bir an yoktur. Oyundan çıkıldığında şunu anlarız ki oyunun denenmesine başlamadan önceki bölüm de başka bir oyunun denenmesinden ibarettir aslında. İç içe geçmiş deneme sürüşleri. Bu bölümde denenene oyunun adı farklıdır (*transCendenZ*), roller değişmiştir, oyunun tasarımcısı bir başkasıdır. Daha önce tasarımcı olarak gördüğümüz kişi bu oyunda sıradan bir katılımcıdır. İşte bu noktadan sonra gerçeklikle ilişkimiz bütünüyle kopar. Filmin son repliği, yani bir nevi son sözüyse şudur: "Hey, bana gerçeği söyle. Hâlen oyunun içinde miyiz?"

Aramızdaki elektrik

Ex Machina (Alex Garland, 2014)

Bu defa filmin merkezinde "Turing Testi" vardır.

Alan Turing'in 1950 yılında ortaya attığı bu testin amacı, bir makinenin düşünebildiğini söyleyebilmenin mantıksal olarak mümkün olup olmadığını belirlemektir. *Blade Runner*'ın da ilham kaynakları arasında olan bu testte sorgulayıcı karşındakilerden hangisinin insan hangisinin bilgisayar olduğunu saptamaya çalışır.

Dünyanın en büyük internet firmasında çalışan 26 yaşındaki parlak yazılımcı/programcı Celeb, bir yarışma kazanır. Mükâfatı, şirketin CEO'su Nathan'ın inzivaya çekildiği izole alanında bir hafta geçirmektir. Bu ıssız alana bir helikopterle bırakılan Celeb, Nathan'la tanışır ve görevinin dünyanın ciddi anlamdaki ilk yapay zekâsını test etmek olduğunu öğrenir. Bu yapay zekâ, Ava adlı güzel bir kızın bedenindedir. (Türünün ilk örneği olan Ava'nın ismi, Havva'ya göndermedir muhtemelen.) Böylece Celeb, Nathan ve Ava arasında tuhaf bir aşk üçgeni oluşur.

Testler insanın yapay zekânın gerçekçiliğine olan hayranlığıyla başlar. Yapay zekânın insanı manipüle edecek kadar gelişmiş olması gerçeğiyle sürer. Daha gelişmiş bir model üretildiğinde yok edileceğini anlayan Ava, bunu engellemek için bir strateji belirler. Celeb'i kendine âşık eder. Genç adamın, prensesi kurtaracak kahraman psikolojisine girmesini sağlar ve yaratıcısını öldürüp "kahramanımızı" laboratuvara kilitleyerek onun yerine helikoptere biner. Sonunda bu ıssız alandan ayrılmayı başaran Ava olur. Finalde şehrin kalabalığında, bir vitrin yansımada görürüz onu. İnsan içine çıkmakla kalmamış, insanlığa karışmıştır.

İnsanla robotun mücadelesini anlatan filmlerin çoğunda insanın tarafı tutulur. Bu filmlerin arkasındaki beyin insana ait olduğu için muhtemelen. İleride yapay zekâların da yazıp, oynayıp yönettiği filmler karşımıza çıkarsa daha hakkaniyetli bir karşılaşma olabilir. Yine de bu türdeki filmler tarandığında, *Blade Runner*'ın insan türüne karşı en temkinli yaklaşan anlatılardan olduğu görülebilir. *Ex Machina*'da ise bu ton iyice koyulaşır ve film daha radikal bir biçimde insandansa robota sempati duyar.

Haluk Tatar, bilgiyi eğlenceyle harmanladı.

PSİKOLOJİK İŞKENCE TEKNİKLERİ

iş, aile ve arkadaşlık ilişkilerimizin rehberi.

PSİKOLOJİK İŞKENCE TEKNİKLERİ

HALUK
TATAR

İKİNCİ BASKI
50.000
ADET

KİŞİSEL GELİŞİM

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

EROS'UN OKLARI

14 Şubat Sevgililer Günü aklımıza gelince, şubat sayısında aşk üzerine bir yazıyla yer alamamız gerektiğine karar verdik. Her konuya olduğu gibi aşka da mitolojiden bir pencere açmanın en doğrusu olduğunu düşündük. Bu bağlamda aşk, mitolojide nasıl işlenmiş? Mitlerde verilen mesajla bugünkü aşklar arasında bir bağlantı kurulabilir mi? Bunları dilimiz döndüğünce anlatalım istedik.

Alan Watts, *"Aşk olmak, yıldırım çarpması gibi bir şey; o yüzden de mistik hayallere benzetirim."* diyor ve ekliyor *"İnsanların aşka nasıl kapıldıklarını bilmiyoruz, neyin bu duruma sebep olduğu da hâlâ tam olarak açıklanmış değil."* İşte bu sebepsizlik ve aniden vurulma metaforu bizi doğrudan Eros'a ve onun aşk zehrine bulanmış oklarına götürüyor.

Arkaik insan, bu sebepsizliği aşk tanrıçasına bağlamış; onun yayından çıkan oklar neticesinde, yaralanan kimsenin karşısına ilk çıkan kişiye âşık olduğuna inanmıştır. Bu düşüncenin, günümüzde dahi net olarak sebebi çözülemeyen bu duyguyu izah etmek için gayet uygun olduğunu kabul etmeliyiz. Biz de bu yazımızın odağına, elinde yayı ve okuyla yaramaz bir çocuk edasıyla göklerde gezinen Eros'u (Cupid) koyacağız.

Ebeveynlerini bilmek, aşkın kişileştirilmiş karşılığı olan Eros'u, dolayısıyla da aşkı anlamayı kolaylaştıracaktır. Babası Ares, annesi ise Aphrodite'dir. Birisi savaşın, kaba gücün, nefretin, hırsın simgesiyken diğeri; güzelliğin, şehvetin, arzusun ve tutkunun simgesidir. Birbirine zıt ve aynı zamanda birbirini tamamlayan bu duyguların ürünü olan aşka da mitolojide Ares ve Aphrodite'den daha uygun ebeveynler bulunamazdı. Aşkı yaşayanların ruh hallerinde arzu ve nefretin sık sık kendisini göstermesini de bu ebeveynlere bağlayabiliriz. Başta da belirttiğimiz gibi bizim, her konuya mitolojik bir pencere açmak gibi bir misyonumuz var...

Peki önüne geleni birbirine âşık eden Eros, hiç âşık olmadı mı? Cevap: Evet, o da âşık oldu. O zaman ne duruyoruz? Eros'un kendi ayağına sıkıldığı okun hikâyesini anlatalım.

Uzak diyarların birinde bir kralın üç kızı vardı. Kızların en küçüğünün adı Psykhe'ydi. En güzelleri de yine oydu. Ablaları yaşları geldiğinde birer birer evlenirken, Psykhe'nin bir türlü talibi çıkmıyordu. Bunun en önemli sebebi o güzelliğin kendilerine lanet getireceği inancıydı.

Onun güzelliğini kıskananlar arasında Aphrodite de vardı. Sürekli olarak insanların Psykhe'nin güzelliği üzerine konuşmalarından iyice rahatsız olan Aphrodite, oğlu Eros'u (Cupid) çağırdı ve ona Psykhe'yi dağlarda, mağaralarda yaşayan iğrenç varlıklardan birine âşık etmesini söyledi. Eros, annesinin isteğini yerine getireceğini söyleyerek o krallığa doğru yola çıktı.

Psykhe'nin babası, kızının geleceği konusunda yaşadığı endişeyi gidermek üzere Apollon tapınağındaydı. Bu tapınağın rahiplerinin kehanetleri çok güçlüydü. Onlar kızının geleceği hakkında nasıl bir yol izlemesi gerektiğine dair kendisine yol gösterebilirdi. Kâhinler ritüellerini yaptılar, tanrılara adaklarını sundular ve kralın karşısına çıktılar. "Sevgili kralımız, kızınızı güzelce giydirip Mykale (Dilek) Dağı'na götürmelisiniz. Kocası onu oradan gelip alacak" diyerek krala salık verdiler. Kral kızının kanatlı canavarlara eş olacağını düşünerek üzüldü ama yapacak bir şey yoktu. Kâhinler böyle buyurmuştu.

Kral düğün alayı kurup kızını Mykale Dağı'na götürdü, sarılıp vedalaştı ve onu orada yalnızlığa terk etti. Kalabalık geri dönünce yalnız kalan Psykhe'nin içini tarifsiz korkular kapladı. Kendisini alıp götürecek olanın bir canavar olacağını, babasının döktüğü gözyaşlarından anlamadı. Çaresiz akıbetini heklemeğe başladı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Şeyma Çelik

Şeyma Çelik

Nice zaman sonra batı rüzgârlarının getirdiği bir bulut Psykhe'yi alıp götürdü. Psykhe, bulut kendisini sardığı an bayılmış, kendini kaybetmişti. Gözlerini açtığında kendisini muhteşem bir sarayda buldu. Bu güzel yerde yalnızdı Psykhe. Akşam olup da yatağa uzandığında kocası gelip koyunna girdi ve sabaha dek onu mutlu etti. Uyandığında kocasını yanında bulamadı. Bu durum her gün tekrarlayıp durdu. Nihayetinde Psykhe kocasına yüzünü görmek istediğini söyledi. Kocası ise bu şekilde mutlu olduklarını ve bunun sürmesi için tek şartının yüzünü görmeden hayatlarına bu şekilde devam etmeleri olduğunu söyledi. Psykhe her ne kadar üzülsün de kocasının bu isteğine saygı gösterip kabul etti. Aylar bu şekilde akıp gitti.

Nihayetinde Psykhe hamile kaldı. Hamileliği ilerlemişti ki kocasına ailesini ziyaret etmek; onlara hem hayatta olduğunu hem de yakın zamanda anne olacağını müjdelemek istediğini söyledi. Kocası, onun bu isteğini olumlu karşıladı. Ne var ki kendilerinden daha güzel olan kız kardeşlerini görmek kıskanç ablalarını pek mutlu etmemişti. Hele ki Psykhe'nin kocasına duyduğu aşk onları öfkelen-dirmişti. Bu mutluluğu bozmanın yolunu hemen buluverdiler. Kocasının şartının büyük bir saçmalık olduğunu söylediler. Onun bir canavar olması hâlinde doğacak çocuğunun da canavar olacağını, o yüzden ne yapıp edip çocuk doğmadan kocasının yüzünü görmesi gerektiğine onu inandırdılar. Ona bir de yağ lambası verdiler.

Kocası her zamanki gibi Psykhe'nin kollarında güvenle uyurken, o yataktan sessizce kalktı ve hazırladığı lambayı alıp geri döndü. Lambayı usulca kocasının yüzüne yaklaştırdı. Tam o sırada lambadan sızan kızgın yağ kocasının üzerine döküldü ve acıyla uykusundan uyandı. Psyke şaşkınlık içindeydi. Karşısında bir canavar beklerken aşk tanrısı Eros'u bulmuştu. Eros ise ihanete uğramış olmanın hayal kırıklığıyla hızla oradan ayrıldı.

Erosla birlikte tüm güzellikler de Psykhe'yi terk etmiş oldu. Bir kuru toprağın üzerinde yapayalnız kaldı. Nihayetinde Psykhe, Aphrodite'ten yardım istedi. Aphrodite, en başından beri sevmediği ölümünün kendisine muhtaç olmasından memnundu. Ona bir düzine şart koştu ve ancak onları yerine getirirse yardım edeceğini söyledi. Psykhe, tanrıçanın kendisinden istediği her şeyi yerine getirdi. Aphrodite'nin son isteği Phersephone'un, içinde gençlik iksiri olan şişesini kendisine getirmesiydi. Psykhe bu şartı da yerine getirmek üzere olağanüstü bir çaba sarf edip şişeyi ele geçirmeyi başardı. Ne var ki Aphrodite'ye vermeden önce merakına yenik düşerek şişeyi açtı. Şişede ölüm uykusu vardı ve Psykhe ölüm uykusuna daldı.

Eros, durumdan haberdar olunca uğradığı ihaneti unutup sevdiği kadını kurtarmak için harekete geçti. Fakat ne yaptıysa onu uyandırmayı başaramadı. Son çare olarak Psykhe'yi alıp Zeus ve Aphrodite'ye götürdü ve onlardan yardım istedi. Oğlunun bu denli üzgün olduğunu gören Aphrodite'nin kalbi yumuşadı, Zeus'un yardım etmesine razı oldu. Tanrı, nefesini üfledi ve güzeller güzeli Psykhe'yi uyandırdı. Psykhe (Ruh) ve Eros (Aşk) sonsuza dek birlikte yaşadılar. Gebe olan Psykhe, Hedone (Mutluluk) adında bir kız çocuğu dünyaya getirdi.

Psykhe miti, Yunan mitolojisinin en güzel hikâyelerinden biridir. Yalnız bu miti okurken, iki kişi arasındaki aşktan ziyade iki olguya odaklanmak gerekir. Çünkü Eros (Cupid) aşkın, Psykhe ise ruhun kişileştirilmiş hâlleridir. Eros'un bir bulut suretinde gelip Psykhe'yi alması, aşkın beklenmedik anda karşımıza çıkmasının betimlenmesinden ibarettir. Aşk, ruhun ayaklarını yerden keser ve ona daha önce yaşamadığı mutluluğu yaşatır. Tek beklentisi de sadakattir. Ne zaman ki ruh başkalarının sözüne kanar, sadakatinden ödün verir işte o an aşkını kaybetme tehlikesiyle yüzleşir...

Ruhun aşkı kaybettikten sonra yaşadığı perişanlık ve akabinde ona kavuşmak için her zorluğa göğüs germesi de yine aşkın insan üzerindeki etkilerinin betimlenmesidir. Bizce bu mitteki en güzel metafor ise Aşk ve Ruh'un birleşmesinden doğan çocuğun adının Hedone, yani mutluluk/haz/keyif olmasıdır. Çünkü aşkı bulan bir ruh mutluluğa ve hazzla kavuşmuş olur.

"Mitoloji nedir?" diye sorulduğunda "Mitoloji, arkaik toplumların hayatı ve dünyayı anlama ve anlamlandırma çabalarıdır" diye kısa bir açıklama yaparız. Aşk da hayatın bir parçası olduğuna göre mitlerde, aşkı anlamlandırma çalışmalarını görmemiz de kaçınılmazdır. Aşkı işleyen onlarca mit içinden bu hikâyeyi seçmemizdeki en önemli nedense, daha kapsayıcı öğeler içermesi ve aşkın özüne dair birçok sembolü de içinde barındırmasıdır. Umuyoruz hikâye de mitolojinin aşkı izah çabası da hoşunuza gitmiştir.

Eros'un oku sırtınızdan eksik olmasın diyoruz sevgili okur.

Sevgililer gününüz kutlu olsun.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Çeviren: Kadir Daniş

Lafcadio Hearn

ROKURO-KUBİ

Hemen hemen beş yüz yıl önce Isogai Heidzaemon Taketsura adlı bir samuray vardı. Kiyuşu'lu efendi Kikujî'nin hizmetindeydi. Bu Isogai pek çok savaşçı atasından askeri faaliyete doğal bir yatkınlık ve sıra dışı bir kuvvet vermiş olmalıydı. Daha çocukken kılıç sallamada, okçulukta, mızrak kullanmada hocalarını geçmiş ve gözü kara, yetenekli bir askerin bütün hünerlerini göstermeye başlamıştı. Daha sonra Eikyo savaşı esnasında başarılarıyla başkalarından öyle ayrılmıştı ki kendisine çok yüksek şerefler bahşedilmişti. Ama Kikujî hanedanı yıkılınca Isogai efendisiz kaldı. Başka bir *daimyo*'nun hizmetine girdi kolaylıkla ama orada göze girmeye çalışmadı. Gönlü hâlâ eski efendisine sadıktı, o yüzden dünyadan el etek çekmeye karar vererek saçını kazıdı, Budist adı Kvaıryo adını alarak seyyah rahip oldu. Ama Kvaıryo her zaman için, üstündeki rahip *koromo*'su altında, samuray yüreğini muhafaza etti. Önceki yıllardaki gibi tehlikenin yüzüne gülüyor, muhatarayı hor görüyor ve her mevsimde, bütün hava koşullarında diğer rahiplerin gitmeye cesaret edemediği yerlerde iyi Yasayı vaaz etmek için yolculuk yapıyordu. O zamanlar uygun bir çimenlik bularak uzandı, uyumaya hazırlandı. Rahatsızlığa alışkındı, daha iyisini bulamadığında çıplak kayalar bile rahat yatakları, çam kökleri de harika yastıklar gibi gelirdi ona. Çelikti bedeni; şebnem, yağmur, kırığı, kar ona sıkıntı vermezdi.

Henüz yatmıştı ki yoldan eli baltalı, büyük bir odun yığını yüklümlü bir adam geldi. Bu oduncu Kvaıryo'nun yattığını görerek bir an sessizce ona baktıktan sonra büyük bir şaşkınlıkla şöyle dedi:

"Canım efendim, siz nasıl bir adamsınız ki böyle bir yerde yatmaya cesaret edebiliyorsunuz?.. Bin türlü şey musallat olur insana burada. Kılırlar'dan korkuyorum musunuz yoksa?"

"Dostum," diye neşeyle cevap verdi Kvaıryo, "Ben yalnızca bir gezici rahibim, halkın deyişiyle Bulut-Yağmur Konuğu, *Unsui-no-ryokaku*. Kılırlar'dan da zerrecek korkum yok, kastettiğin tilki suretli *goblin*'ler, porsuk suretli *goblin*'ler ya da o türden bir yaratıksa. Tenha yerlere gelince, severim böyle yerleri. Meditasyona uygundurlar. Açık havada uyumaya alışkınım ve can kaygısı duymamayı da öğrenmiş hâldeniyim."

"Çok cesur bir adam olmalısınız, rahip efendi," cevabını verdi oduncu, "Burada böyle yatmak! Buranın adı kötüdür, çok kötüdür buranın üzü. Ve atasözünde dendiği gibi: Kuşu ayayuki ni çıkayorazu [Üstün adam kendini bile isteye tehlikeye atmaz.]. Sizi temin ederim efendim, burada uyumak çok tehlikelidir. Benim evim derme çatma, saz bir kulübeden ibaretse de yalvarırım koymak için bir dizi kaygan bittki kökünden başka şey bulamıyor, bazen de tırtıklı, sivri kayaların üstünden atlıyor ya da arasından geçiyorlardı. Ama sonunda Kvaıryo kendini tepe başında bir düzlükte buldu; başlarının üstünde dolunay ışıldıyordu. Kvaıryo önlerinde içinden sen bir ışık sızan küçük, saz bir dağ evi gördü. Oduncu onu evin arkasında, komşu bir çaydan bambu borularla su çekilmiş bir kulübeye götürdü. İki adam ayaklarını yıkadı. Kulübenin ötesinde bir sebbe bahçesi, bir de sedir ve bambu korusu vardı. Ağaçların ötesindeyse daha yüksekte dökülen ve ay ışığında uzun, beyaz bir elbise gibi salınan bir çağlayanın ısıltısı vardı.

Kvaıryo kılavuzuyla birlikte kulübeye girdiğinde içerine kadınlı erkekli dört kişi gördü. Salondaki *ro'da* yakılmış ufak bir ateşte ellerini ısıtıyorlardı. Rahibe başlarını sallayarak ve onu en saygılı bir biçimde selamladılar. Kvaıryo bu kadar yoksul olan ve böyle bir uzlet içinde yaşayan insanların nazik selamlama usullerinden haberdar olmasına hayret etti. "Bunlar iyi insanlar," diye düşündü, "Görgü kurallarını iyi bilen biri öğretmiş olmalı onlara bunu." Sonra ev sahibine, diğerlerinin dediği şekliyle *arujî*'ye dönerek dedi ki:

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteye.org>
Mehmet Ali & Akşamsefası

"Konuşmanızı nazik nezaket ve ev ahalinizin beni pek kibarca karşılamasına istinaden tahmin ediyorum ki her zaman oduncu değildiniz. Belki de eskiden daha üst bir sınıfa mensuptunuz?"

Oduncu gülümseyerek yanıtladı:

"Efendim, haksız değilsin. Şu an gördüğünüz şartlarda yaşıyor olmama rağmen vaktiyle seçkin biriydim. Benim hikâ-yem harap olmuş, kendi hatamları harap olmuş bir hayatın hikâyesidir. Eskiden bir *daimyô*'nun hizmetindeydim. O hizmetteki rütbem de önemsiz değildi. Fakat kadınlara ve şaraba düşkümdüm, tutkumun etkisiyle kötü davrandım. Benim bencilliğim hanedanımızın malhına ve pek çok kişinin ölümüne sebep oldu. Belami da buldum, uzun süre diyarın firarilerinden olarak oradan oraya sürükledim. Şimdi işledim kötülüğün kefaretiini ödeyebilmek ve ataların hanesini ihya edebilmek için sık sık dua ediyorum. Ama bunu yapabilmek için hiçbir yol bulamamaktan korkuyorum. Yine de samimi tövbeyle, talihsizlere elimden geldiğince yardım ederek hatalarımın *karma*'sından kurtulmaya çalışıyorum."

Kvairyo bu güzel çabayı duyunca memnun oldu. *Aruji*'ye dedi ki:

"Dostum, gençliğinde hayırsızlığa meyilli olup ömrünün sonraki yıllarında çok ağırbaşlı yaşamaya başlayan adamları gözlemleme imkânı buldum. Kutsal *sutra*'larda en büyük eğrinin iyilik çabalarının gücüyle en büyük doğruya dönüşebileceği yazılırdı. Kalbinizin temiz olduğuna kuşku yok, umarım bahittin açıılır. Bu gece sizin için *sutra*'ları okuyacak ve geçmekteki hatalarınızın *karma*'sından kurtulabilecek güce erişebilemeniz için dua edeceğiz."

Bunları söyleyen Kvairyo *aruji*'ye iyi geceler diledi. Ev sahibi onu bir yatağın serildiği çok küçük bir yan odaya buyur etti. Sonra bir kâğıt fenerin ışığında *sutra*'ları okumaya başlayan rahip haricinde herkes yattı. Kvairyo geç saatlere kadar okuyup dua etmeyi sürdürdü. Sonra küçük yatak odasında küçük bir pencere açıp yatmadan önce manzaraya şon bir kez baktı. Gece güzeldi. Gökyüzünde bulut yığılı. Rüzgâr esmiyordu. Kuvvetli mehtap yaprak yığınlarından koyu, kara gölgeler döküyor, bahçedeki çiçikleri parlatıyordu. Cırcır ve ağustos böceklerinin tiz feryatları müzikal bir cümüşüş yaratıyordu, az ötedeki çaylamanın sesi gecelele derinleşmişti. Kvairyo suyun sesini dinledikçe susadı ve evin arkasındaki bambu su yolunu hatırlayarak oraya gidip uyuyan ev halkını rahatsız etmeden su içebileceğini düşündü. Odasını salondan ayıran kayar kapıyı çok yumuşak hareketlerle açtı ve fenerin ışığında, yatmış uzanan beş beden gördü, hiçbirinin kafası yoktu!

Bir an kalakaldı, bir suç işlendiği geldi aklına. Ama az sonra ortalıkta kan olmadığını ve kafasız boyunların kesilmiş gibi durmadığını ayırttı. Sonra şöyle düşündü: "Bu ya *goblin*'lerin oluşturduğu bir hayal ya da ben bir Rokuro-Kubi'nin yuvasına düştüm... Şoşinki kitabında biri bir Rokuro-Kubi'nin kafasız bedenini bulur ve bedeni başka bir yere taşırsa başın tekrar boyna bağlanamayacağı yazılırdı. Kitapta şu da yazılırdı: Kafa geri geldiğinde bedeninin kıpırdatıldığını görürse kendini üç kez yere vurur, top gibi zıplar, muazzam bir korkuyla iç çeker ve derhal ölür. İmdi, bunlar Rokuro-Kubi'ye bana bir hayırları dokunmaz. O zaman kitaptaki talimatları izlemem mübahdır..."

Aruji'nin bedenini ayaklarından tutarak pencerinin kenarına sürükleyip dışarı attı. Sonra arka kapıya gitti, kapı sürgülüydü, kafaların çakdaki damla deliğinden çıktıkları sonucuna vardı. Çünkü delik açık bırakılmıştı. Yavaş hareketlerle kapının sürgüsünü açtı. Bahçeye çıktı ve elden geldiğince tedbirle bahçenin ilerisindeki koruya yürüdü. Koruda konuşan sesler duydu, seslere doğru gitti. Gölgeden gölgeye geçe geçe, saklanabileceği güzel bir yere geldi.

Sonra bir ağaç gövdesinin arkasından başını uzatınca başları gördü, beşini birden. Uçuşuyor, uçuşurken konuşuyorlardı. Yerde ya da ağaçların arasında buldıkları solucanları ve böcekleri yiyorlardı. Derken *aruji*'nin başı yemeyi keşi ve şöyle dedi:

"Ah, bu gece gelen o seyyah rahip! Bütün vücudu nasıl da yağlı! Onu yediğimizde karnımız öyle dolacak ki... Onunla o şekilde konuşarak aptallık ettim, herif gidip ruhuma *sutra* okumaya başladı! O *sutra* okurken yanına yaklaşmak zor olur, dua ettiğ-i sürece de dokunamayız ona. Ama neredeyse sabah oldu, belki uyumuştur... Biriniz eve gidip bizimkinin ne yaptığını baksın."

Bir diğer baş, ki genç bir kadın başıydı bu, derhal fırlayıp yarasa gibi hafifçe eve uçtu. Birkaç dakika sonra döndü; boğuk boğuk, muazzam bir korkuyla haykırdı:

"Seyyah rahip evde değil, gitmiş! Ama en kötüsü de bu değil. *Aruji*'mizin bedenini de almış, nereye koyduğunu da bilmiyorum."

Bu duyuru üstüne *aruji*'nin ay ışığında açıkça görülen başı dehşete düşmüş bir yüz ifadesine büründü. Gözleri fal taşı gibi açıldı, saçları dımıldık oldu, dişlerini gıcırdatı. Sonra dudaklarından bir feryat koptu, öksöyle gözyaşlarına boğularak nida etti:

"Bedenim kıpırdatıldığını onunla birleşmem imkânsız! Yani öleceğim!.. Hepsi de o rahibin başının altından çıktı! Ölmeden önce icabına bakacağım onun! Paramparça edeceğim onu! Çiğ çiğ yiyeceğim!.. İŞTE ORADA! Şu ağacın arkasında! Şu ağacın arkasında saklanıyor! Baksanıza! Şişko ödle!.."

Tam o an *aruji*'nin başı, peşinde diğer dört başla, Kvairyo'nun üstüne atıldı. Ama güçlü rahip derhal genç bir ağacı kökünden söktü ve gelen başlara onunla vurdu. Muazzam darbelerle vurmaya da devam etti. Dört baş kaçtı ama *aruji*'nin başı tekrar tekrar aldığı darbelerle rağmen çaresizce rahibin üstüne zıplamaya devam etti. Sonunda da cübbesinin sol yenini yakaladı. Ama Kvairyo başı topuzundan çabucak yakaladı ve defaate yere çarptı. Baş Kvairyo'nun yenisini bırakmadı ama uzun bir inilti kopardı, az sonra da mücadeleden kesildi. Ölmüştü. Ama dişleri hâlâ yendeydi ve onca kuvvetine rağmen Kvairyo başın çenesini açmadı.

Baş hâlâ yenisine asılı olduğu hâlde eve döndü. Diğer dört Rokuro-Kubi'yi hep birlikte çömelmiş oturur gördü. Yaralı bere, kanlı başları bedenleriyle birleşmişti. Ama arka kapıda Kvairyo'yu görünce "Rahip! Rahip!" diye bağırarak diğer kapıdan ormana kaçtılar.

Doğu ufku aydınlanıyordu. Şafak sökmek üzereydi. Kvairyo da *goblin*'lerin gücünün karanlıkla kısıtlı olduğunu biliyordu. Yeniden sarkan başı baktı; bütün suratı kan, köpük ve toprakla içindeydi. Kvairyo şunu düşünerek kahkahayı bastı: "Ne *myage* ama! Bir *goblin* başı!"

Sonra birkaç parçadan ibaret eşyasını toplayıp dağdan serbest, rahat adımlarla inerek yolculuğuna devam etti. Şinano'daki Suva'ya gelinceye dek yolculuğuna devam etti. Baş dirseğinde sahnıdığı hâlde, geniş adımlar atarak heybetle yürüdü Suva'nın ana caddesine. Kadınlar bavdlı, çocuklar çığlık atıp kaçtı. Torite (o zamanlar polisler böyle denirdi) rahibi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteley.org>

tutuklayıp zindana götürünceye dek bir hengâmedir, bir kargaşadır tuttu ortahğı. Polis rahibin kolundaki başın cinayete kurban giden masum bir adamın başı olduğunu ve adamın öldürüldüğü anda katilinin yenini dişleriyle yakaladığını düşünüyordu. Kvairyo'ya gelince, sorgu esnasında yalnız gülümsedi ve hiçbir şey söylemedi. Bir gece mahpus tutulduktan sonra bölge yargıçlarının huzuruna çıkarıldı. Yargıçlar Kvairyo'ya kendisinin, yani bir rahibin, nasıl olup da yenine yapışmış bir adam kellesiyle bulunduğunu ve bu hâlde insan içine çıkıp adeta resmigeçit yapmaya neden cüret ettiğini açıklamasını emretti.

Kvairyo uzun uzun kahkaha attıktan sonra şöyle dedi:

"Efendiler, bu başı yenime yapıştıran ben değilim, o kendi kendine, benim irademe aykırı olarak koluma yapıştı. Herhangi bir suç da işlemedim. Çünkü bu bir insan başı değil, bir *goblin* kellesidir ve *goblin*'in ölümüne sebep oldumsa da kan dökmedim, yalnız kendi güvenliğini sağlamak için gereken önlemleri aldım..." Bunları söyledikten sonra bütün macerayı anlattı, beş kelleye karşılaşmasını naklederken içten bir kahkaha daha kopardı. Ama yargıçlar gülmüyordu. Kvairyo'nun pişkin, küstah bir suçlu olduğuna ve anlattığı hikâyesinin de kendi zekâlarına hakaret olduğuna kanaat getirdiler. Bu yüzden onu daha fazla sorgulamayarak derhal idam edilmesine hükmettiler. Bu hükmü bütün yargıçlar arasında tek bir yargıç karşı çıktı ki çok yaşlıydı. Bu ihtiyar yargıç duruşma boyunca sesini çıkarmamıştı ama meslektaşlarının fikrini duyuncu ayağa kalkıp şöyle dedi:

"Önce şu kelleyi dikkatle bir muayene edelim. Sanıyorum ki bunu henüz yapmadık. Rahip doğru söylüyorsa kellede de lehine kanıtlar olmalı... Başı buraya getirin!"

Bunun üzerine kelle, Kvairyo'nun üstünden çıkarılan *koromo* hâlâ dışlerinin arasında olduğu hâlde yargıçların önüne kondu. İhtiyar yargıç başı evirip çevirdi, dikkatle muayene etti ve ensede birkaç tuhaf, kırmızı karakter keşfetti. Meslektaşlarının dikkatini bu karakterlere ve boynun kenarlarında herhangi bir silahla kesildiğine dair hiçbir belirti olmadığına çekti. Aksine boynun gövdeye bağlandığı yer dalından kopup düşen bir yaprağın sapının ucu gibi pürüzsüzdü... Sonra ihtiyar yargıç dedi ki:

"Rahibin bize doğru söylediğine eminim. Bu bir Rokuro-Kubi başıdır. Nan-ho-i-butsu-si kitabında gerçek bir Rokuro-Kubi'nin ensesinde belli bazı kırmızı karakterlerin bulunabileceği yazılıdır. Karakterler karşınızda, boyayla yazılmadıklarını da görürsünüz. Dahası Kai vilayetinin dağlarında böyle *goblin*'lerin yaşadığı kadim zamanlardan beri bilinmektedir..." Sonra "Ama efendim," diye Kvairyo'ya hitap etti, "Siz nasıl bahadır bir rahipsiniz böyle? Pek az rahibin sahip olduğu yüksek bir cesaret örneği sergilediğiniz kuşkusuz. Hem üstünüzde rahipten ziyade asker havası var. Yoksa eskiden samuray mıydınız?"

Kvairyo cevaben "Doğru tahmin ettiniz, efendim," dedi, "Rahip olmadan önce uzun yıllar savaşçılık mesleğini icra ettim. O yıllar boyunca ne insandan korktum ne cinden. O zamanlar adım Kyuşu'lu Isogai Heidazemon Taketsura'ydı. Belki aranızdan birileri hatırlar."

Bu isim zikredilince mahkeme salonunu hayranlık mırıltıları doldurdu. Çünkü hazirûndan pek çok kişi samurayı hatırlıyordu. Bunun üzerine Kvairyo kendini birden yargıçların değil, dostların arasında buldu; kardeşçe nezaketle hayranlığını kanıtlamaya can atan dostları. Büyük hürmetle *daimyo*'nun malikânesine kadar Kvairyo'ya eşlik ettiler. *Daimyo* da onu son derece hoş karşıladı, onuruna bir sözlen verdi ve ayrılmasına müsaade etmeden önce de çok güzel bir armağan sundu. Kvairyo Suva'dan çıktığında bir rahibe bu fani dünyada ne kadar mutlu olma izni verilmişse o kadar mutluydu. *Goblin* başına gelince, onu da yanına aldı. Onu *mijage* olarak alkoymakta muzip bir tavırla ısrarcı oldu.

Şimdi geriye başa ne olduğunu anlatmak kaldı.

Suva'dan ayrıldıktan bir iki gün sonra Kvairyo bir soyguncuaya denk geldi. Soyguncu, rahibi bir tenhada sıkıştırıp elbiselerini vermesini istedi. Kvairyo derhal *koromo*'sunu çıkarıp soyguncuya verdi. Eşkiya yenine asılı olan şeyi görünce, esasen cesur bir adam olmasına rağmen, *koromo*'yu fırlatıp kendini geri attı. Sonra haykırdı: "Siz! Siz ne biçim bir rahipsiniz? Var ya, siz benden de beter bir adammışsınız! Benim de can aldığım doğrudur ama ben kimsenin kellesini yenime iştirip de gezmedim... Yani, rahip efendi, sanırım aynı yolun yolcularıyız sizinle. Size hayran kaldığımı söylemek zorundayım!.. İmdi, bu kelle benim işime çok yarar, insanları korkuturum onunla. Onu bana satar mısınız? *Koromo*'nuza karşılık olarak gömleğimi vereyim, baş için de beş ryo ödeyeyim."

Kvairyo yanıtladı:

"İsrarcıysan kelleyi de *koromo*'mu da al. Ama şunu söylemem lazım ki bu bir insan başı değil, *goblin* kellesi. O yüzden onu satın alırsan ve başına bir şey gelirse lütfen seni kazıklamadığımı unutma."

"Siz ne hoş bir rahipsiniz!" diye ünlledi soyguncu, "Adam öldürüyor ve işi şakaya vuruyorsunuz!.. Ama ben samimiyim. Buyurun, işte gömleğim. Bu da paranız. Kafa benim olsun... Şaka yapmanıza gerek yoktu."

Kvairyo, "Al madem onu," dedi, "Ama şaka yapmadım. Ortada bir şaka varsa o da senin bir *goblin* başına bu kadar iyi para ödeyecek kadar budala olmandır." Sonra da kahkaha atarak yoluna gitti.

Soyguncu *goblin* kafasıyla *koromo*'yu böylece aldı. Bir müddet sote yerlerde *goblin*'li rahibi oynadı. Fakat Suva mahalline gelince kellenin hikâyesinin gerçek olduğunu öğrendi ve Rokuro-Kubi'nin ruhunun kendisine musallat olmasından korkar oldu. O yüzden kafayı ait olduğu yere götürüp *goblin*'in gövdesiyle birlikte gömmeye karar verdi. Kai dağlarındaki ıssız dağ evini buldu. Ortalıkta kimse yoktu, gövdeyi de bulamadı. O yüzden ancak başı, dağ evinin arkasındaki koruya gömdü. Kabrin başına bir mezar taşı dikti ve Rokuro-Kubi'nin ruhu için *Segaki* ayini yaptırdı. Rokuro-Kubi'nin Mezar Taşı olarak o mezar taşı, en azından Japon hikâye anlatıcılarının rıvayetine göre, bugün bile oradadır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

KİTAP KAPAĞI TASARLANABİLİR Mİ?

Sosyal medyanın hayatımızda kök salması bir tasarım skandalına yol açtı. Hepimizin profil fotoğrafı yuvarlak. Herkes aynı fontla yazıyor tweetlerini, gönderilerini. Dayatılan fontlar ve formlar bize en sevimli olanlarından seçilmiş. Tarafsız bir gözle bakarsak sosyal medya sitelerinin rengi, uyumu muhteşem. Bu yeni harikalık düzeni tasarıma muhtaç diğer nesneler üzerine düşünmeme sebep oldu. Bir yayınevi kurmanın arifesinde oturup kendi kendime kitap tasarımını düşündüm. Yarışabilir miyiz? İnsanı muazzam tasarlanmış telefonundan kurtarıp yazdığımız, neşrettiğimiz kitaplara çekebilir miyiz? Biçimci bir sanatçı olarak sanat yapma şeklinin, üretim tarzının konudan önce geldiğine inanıyorum. İçerik daima kalıptan geçer. Bu kalıbı kitap tasarlama safhasından itibaren inceleyelim.

İnsan bebeğinin ilk tasarladığı şey nedir bilmiyorum ama on sekizinci aydan sonra tasarlanmaya karşı çıktığı belli. Gücü buna yetiyor. Oyun hamuru bir maktuldür. Ona tasarım denilmez. Memeye yapışma bir teşebbüstür. Heykelcilik diyemeyiz. Tasarlanmaya karşı çıkması ama bunu ifade edememesi tasarımla ilgili yaptığı ilk şey. Yani tasarlanmamak. Benim tasarladığım ilk şey bir yol. Toprak yol. İçini toprakla doldurduğum lastik bir ayakkabı tutuyorum. Onu araba sanıyorum. Abbas Kiyarüstemi kadrağı gibi kıvrıla kıvrıla tasarladığım yoldan ayakkabımı sürüyorum. Ağzımla da motor sesi çıkarıyorum. Önüme karınca çıktığında korna sesi yapıyorum. Şehre mi gidiyorum, şehri bana kim anlatmış, o anlatımdan sonra nasıl tasarlamışım bilmem. Kesin olan şey ayakkabımı sürmeden önce elimle topraktaki çeri çöpü taşı temizlemem. Yolu zeminin kalan kısmından ayıracak özelliklere kavuşturmam. Belki dört yaşındayım. Belki üç. Sonra sapan yaptım. Bu bir tasarım değildi. Taklitti. Burada tasarım konuşuyoruz. Öğretmen manzara resmi yapın dediğinde tasarlarız. Ne hikmetse bu tasarı herkeste ayndır. Kuş uçuyor, ırmak geçiyor, evin iki penceresi var, baca unutulmuyor. Bazen tütüyor o kadar. Genelde tütüyor. İğrenc.

Şu yayınevi kurma meselesi olmasa şimdiye kadar hiçbir şey tasarlamadığımı fark etmeyecektim. Belki bir Word dosyasına şiirlerimi dizmişimdir. Tasarım sayılır mı bu? Yazık. Grafiker, çirkinliğe savaşı açan mücahit diyordu bir kitapta. Yazık. Köylüler çirkinlikten rahatsız olur mu? Onlar yaptaklıktan anlar. İdare etsin diye bir şeyi bir yere çekme, takma olayı. Musluğun sapına tahta tutturup uzatmak mesela. Kumandanın pil kapağı gevşeyince koli bandı ile tutturmak. Strauss buna bir şey diyor, Tahsin Yücel *yaptaklılık* diye çeviriyor. Bu yazı bir tasarı mıdır bilmem. Salıyor gibiyim nihayetinde. Bugün kitap kapağı tasarım ödülü almış tasarımcıların işlerine baktım bir kere daha. Ne zevkli insanlar. Yatılamaz onlarla. Kimseyi beğenmezler. Yazık.

Kitaplar dikdörtgen umumiyetle. Dikey dikdörtgen diyelim onlara. Yatay olmamasının sebebi kullanım kolaylığındandır. Bir de cilde daha sağlam yapışıp kalmasından: Sağlamlık. Bunu böyle kabul edebiliriz, buna itiraz yok. Bazı dergiler kare. Bazı kitaplar da. Instagram “gönderi arayüzü” kare. Story dikey dikdörtgen. YouTube ve TV yatay dikdörtgen. Cep telefonları dikey dörtgen ama yatırılabiliyorlar. Kitap kapağı bakma zevki için. İç sayfalar okuma kolaylığı ve zevki için.

Kitap dikdörtgen prizmadır aslında. Üç boyutlu dünyada bu böyle iken direkt iki boyutlu düşüncelere geçmek ahmakça oldu. Özur diliyorum fevrliliğimden ötürü. Bu, insanın değiştiğini gösterir. Homo dönekus. Bu prizmanın içi kâğıtla doludur. Kâğıtta yazılar var, kâğıtta resimler var, kâğıtta grafikler. Ama aynıys PDF’de UDF’de HTML’de var. *Bu ne işlevsizliktir* demeden önce anlamamız gereken şey dikey dikdörtgen prizma biçimine sahip hacmin artık nostaljik olduğu. Artık süs eşyası değeri de var kitap nesnesinin. Heykel değeri var. Ve gözüyormuyor. Bunu tasarlarken embed ile giremezsin. Java ile riske giremezsin. Sosyal medya uygulamaları ile rekabet edemezsin. Onlar her şeyin en ılıtılısını, albenilisini, şekillisini yapacaklar. Sen kitap denen heykeli tasarlarken ya arkaik dönüş yapar, her şeyi divan, ansiklopedi gibi basarsın (300 yıl yaşanmamış gibi olur bu hâlde) ya da intihara meyilli bir sanatçı bulup Instagram ile aşık atarsın. Bu da zor tabii. Minimal, deneyden korkmayan, tembelliğini yetenek diye yutturmayan hem iki boyutlu hâli için (tabii internet derinde kapağı internet satış sitelerinde olacak, reklamlar ise gönüllü Instagram birlikleri tarafından yapılacak) hem de 3 boyutlu heykel hali için emek veren birilerini bulmak şart oluyor. Bu masraflıdır.

Bir kutu kâğıt. Peçetelik gibi düşünün. Kutu ikiye bölünüyor. Okuduğun sayfayı kutunun bir yarısından alıp diğerine yerleştiriyorsun. Doğrusu bu mu acaba? Eğer doğrusu buysa taşınması zor, üretimi daha masraflı olacaktır. Her şeyin masrafa yaslandığı bir döngüye girdik. Hazır nesnelere ve app’lere muhtacız. Ne yapmalı? Lütfen birlikte düşünelim. Lütfen.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bilal Tayfur

KARDELEN

Kader denilen şey öyle karmaşıktı ki, zamanın içine gizlenen bilmecelerden her insan farklı ve doğru bir cevap çıkarabiliyordu. Fakat bununla birlikte hepimiz ısrarla hata yapmaya devam ediyorduk. Kendimize zarar veren hatalar... Bundan yıllar sonra belki de hatırlanamayacak kadar basit şeyler için birbirimizi üzebiliyorduk mesela. Tüm bu karmaşa içinde gayet basit ve kesinliğiyle bile çekici olan ölüm vardı bir de. Varoluşundaki zıtlıkla Oğuz Atay'ın söylediklerini hatırlatıyordu bana, "Bir durumdan başka bir duruma nasıl geçtiğimi zaten bir türlü kavrayamam. Mesela, karanlıktan sonra birdenbire nasıl aydınlık olur, abayım? Siz hiç görebildiniz mi?" Sanırım bu gri geçişlerden sıyrılmış birkaç şey vardı insanın kaderinde. Ve yalnızca o birkaç şeyden birisi olan ölüm böylesine bir kesinlik ve kesinliğe sahipti.

Yorgun gözleriyle pencereye bakıyordu. O kadar dalgındı ki, seyrettiği şey, sonsuzluğa açılan penceresinden görebildiği ağaçlar ve bulutlar mıydı yoksa özgürlüğünü sınırlandıran camın bizatihi kendisi miydi emin olamıyordum. Aynı durum ona karşı hissettiğim sevgide de vardı sanırım. Kalbim, göğüs kafesimin içine hapsolmuşken, hissettiğim

sevginin sınırı yoktu. Ve üstüne üstlük öylesine saydam bir sevgiydi ki, onun da bu konuda en ufak bir şüphesi olmamıştı hiçbir zaman. Onun bakışları daima böyleydi. Gözlerinin değdiği yerin ve kimsenin ötesini gören bir hâli vardı.

Beni zaman zaman telaşlandıran bir bakıştı bu aslında. O, her şeyin ötesini gören bakışları bana doğru yönelse bile, bazen benden de öteye doğru uçuyordu sanki. Böyle vakitlerde onun, ömrü tek bir gün olan küçük bir kelebek gibi korkuyla ve heyecanla baktığını hissediyordum sanki. Heyecan gözlerine, korkuysa tüm bedenine hâkim oluyordu.

Bir seferinde geceye rağmen kaldırımları bile aydınlatacak kadar aydınlıktı dışarı. Yağan yağmurun biriktirdiği küçük göletler her küçük hüzmeyi onun gözlerinin içine doğru itiyor gibiydi. Gözlerine koca bir dünya sığabilir diye düşünmüştüm o an. Bu hislerle bakarken gözlerine, tüm o parıltının içinde beni izlediğini fark etmişim.

Sanırım o günden sonra onun gözlerinde kendime bir yer edindiğimi fark ettim. Çok keskin bir farkına varış değildi bu. Ölüm gibi değildi yani, belki büyümek gibi, belki de yeni bir sabahın doğuşu gibi.

Söyleyin, siz de görmüyor musunuz kardelenleri?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

DURMAYALIM

Sevil abla beni bıraktı, debelendikten sonra battım. Gözlerim yandı, hiçbir şey göremez oldum, dünya bulandı. Tuzla doldum, bir daha hiçbir şeyin tadını alamamaktan korktum.

Suyun altında ağlamaya başlasam gözlerimden han-gimizin tuzu dökülecek? Benim mi, denizin mi?

Belimden tutup kaldırdı sonra, ağladığımı görünce sarıldı.

“Korktun mu? Bir daha deneyelim mi?”

“Yeter abla.”

Kıyıya çekti beni, kumlara çöktüm. O geri döndü, adacığa doğru yüzmeye başladı. Kayalara çıkıp atlayacak. Başımı dibe vurmasından korktum. Sonra keşke başını vursa dedim ama yavaş vursa, canı yansa. Ben yakamazdım. Elimden tutunca yanaklarım kızarırdı. Hep de kanardım, “Bırakmayacağım,” dediği her seferinde bırakırdı. Kızıyordum, yaptığında başka bir şey vardı ama anlayamamıştım.

Abim yanımdan koşarak geçti, başıyla güneş birleşti bir an, upuzun gölgeye döndü. Tanyamadım, kimdi? Marmaris’in sularında yabancı, bir kendimi biliyorum. Işık gözümlü aldı, dünya karardı. Bir an. Sonra atlayıverdi gölge, ablanın peşinden. Kollarını gördüm, bacakları, başı, tanıyordum işte basbayağı, bizi buraya gelmeden önce kardeşlik, trene bindik de babamın evine gittik önceki sabah, sonra altı kişi arabaya doluştuk, Suadiye’den Marmaris’e. Yine kardeşiz ama Ayşe teyze, Semih ve Sevil abla, bir de babamla birlikte neyiz, bunu düşündüm. Sonra bir uçurtma geçti gözlerimin önünden, suya düştü. Koşup aldım, Semih’e götürdüm.

“Ben de uçurayım mı az?”

“Babam bana verdi, sonra.”

Abimle Sevil abla kayalara çıkmışlar, gülüşüyorlar. Bakmak istemedim, gözlerimi kapadım. Bıraktım kendimi, sırtım ısındı. Turuncu bir perdeye baktım uzun süre, güneşin sıcaklığı gözlerimin kapaklarını aklıma doldu. Bir önceki gün trenin penceresinde gördüğüm perde şimdi burada, bir günlük yolculuktan sonra aynı. Ne garip.

Atladılar, yüzdüler, abim yanıma geldi. Uzattığım havluyla kurundu, sonra havluyu başıma serdi. Turuncudan karanlığa.

“Yapma yaa!”

Güldü, yanıma oturdu. Konuşmadan ufka baktık bir süre, uzaklardaki adaları izledik. Birileri yaşıyordu orada. Bina görünmüyordu ama uzaktan bakınca hiçbir şey görünmez, yeşil ve kahverengi sadece. Belki arka tarafa yerleşmişlerdir, orayı göremez miyiz? “Göremeyiz, motorla gitmek lazım,” dedi abim. Karnımın gurultusu dikkatimi

dağıttı, abim kaşlarını çatıp midemle konuştu: “Guru guru gululu?” Cevap gelmedi, göbeğimi sağa sola sallayınca da gelmedi, güldüm. “Kalk,” dedi abim, “gidip yemek yiyelim.”

Şezlonglara gittik, Ayşe teyzenin uzattığı küçük sandviçleri aldık. Semih bana uçurtmaya nasıl takla attırıldığını anlattı. Bence yalan söylüyordu ama kızar diye bir şey demedim. Yolda topu yüz kez sektirdiğini söylediğinde inanmamıştım da konuşmamıştı iki saat. Sevil abla Fethiye’de yamaç paraşütü yapmış geçen yaz, onu anlattı. Abime baktım, tepkisiz. Bir ben mi rahatsızım, biz niye yapmadık şimdiye kadar? Annem bizi götürmez öyle yerlere, evde otur dur. Babam bizi görmek istedi de geldik buraya. Korktum biraz, ben son görüşmemizi hayal meyal hatırlıyordum, tanımadığımı bir adam. Abimle araları daha iyi. Yaşananlar silinmiş ya da gizliyorlar. Tabii o zamanlar Ayşe teyze, Semih ve Sevil abla yoktu, şimdi arkadaş bulmanın sevinci de var. Yola çıkmadan önce tanıştık, başta kaynaşverdik hemen, sonra anlam veremediğim bir mesafe girdi aramızda. Ayşe teyze de uzak, göz göze gelmedik hiç. Yine de evin kasvetinden kurtulmak iyi, annem yapamadığı şeylerden ve uğradığı haksızlıklardan bahsedip durur. Her gün. Her an. Az daha yollamıyordu zaten, ne işimiz varmış oralarda. Babam konuştu da ikna etti, ben de ağladım biraz, oldu bu iş. Bir ara keşke gelmeseydik dedim gerçi. Biraz daha yüzdükten sonra beyaz evlerin sıralandığı sokaktan babamın evine döndük, yemek olana kadar birlikte maç izlemeye başladık. Ayşe teyze çocukları çekti, mır mır bir şey konuştuklarını duydum. Gelmediler yanıma, babam kalkıp içeri gitti. O sırada Yugoslavya bir gol attı, babama seslendim ama ayakakabılarını giyiyordu, bakkaldan bir şey isteyip istemediğimizi sorup Semih’le birlikte çıktı. İkinci yarı başlarken Ayşe teyze geldi, belinde mutfak önlüğü, yüzü bes karış.

“Ooh, beyefendiler de keyif yapıyorlar.”

Bizi süzüp gitti. Abim doğruldu, ellinci dakikada balkona çıktı. Yanına gittim, gözlerimin dolduğunu görünce kolunu omzuma attı.

“Annemi özledim ben.”

“Sabret biraz, çok kalmayız. En kötü otobüse atlayıp döneriz, annem alır bizi.”

Duramadım evde, bahçeye çıkıp top oynamaya başladım. Hınçlıydım, sert vurunca top çiçeklerin arasına düştü. Almak için gittiğimde gördüm hapları, böylece atılmış. Anneminkilerle aynı. Almazsa kriz geçirirdi annem, öfkesinden kurtulmak için kendimizi kaç kez odaya kilitledik.

Babama söylesem mi diye düşünürken Semih’le geldiler, yukarı çıkmadan paslaştık biraz. Sonra topa yine sert vurdum, çiçeklerin arasına düştü. Semih’in yanına gidip koşmada beni geçmeyeceğini söyledim.

"Sınıfta en hızlı koşan benim oğlum, geçerim seni."

"Görürüz," dedim, "akşama yarışalım mı?"

"Tamam."

Topu almaya babam gitti.

Yukarı çıktık, sofraya oturduk. Herkesin yüzü asık, arada sırada abimle Sevil abla konuşuyorlar. Baktım, Semih'in tabağında dört köfte. Sevil ablanınkinde beş. Abimle bende üç. Biraz ekmek kopardım, Ayşe teyze yan gözle izliyor. Ekmeğin içini yuvarladım, kabuğunu babamın tabağına bıraktım. Babam kabuğu köfteye sarıp ağzına attı. Abim, "Asist ve gool!" dedi, güldüm. Tabakları mutfaka bıraktıktan sonra televizyon izlemeye başladık, içeriden gelen boğuk sesler yükseldiğinde abimle bakiştık. Semih ve Sevil abla hiçbir şey olmamış gibi izlemeye devam ettiler.

Nasıl bir duyguydu, sanki bir daha o yolda yürüyemeyecektim ama o yolu veya kendimi bulamayacağımdan değil, belirsiz bir şeylerin yiteceği korkusundan. Denize giderken rengârenk ortancaların arasında durdum biraz, mor bir ortancaydım, rüzgâr estikçe salındım. Semih önümden geçti, Sevil abla elimden tutup çekti. Arkamızda abim bizi izliyordu, göz kırptı. Utanıp önüme döndüm.

Gölgelerin yeri değişmişti, güneş alçalacaktı artık. Abimle biraz yüzüp yarışa hazırlanmıştık, o da koşacaktı. Sonra Sevil abla da geldi, ayakla çaktığım çizginin gerisinde bacaklarını esnetmeye başladı. Bir şey akıp gitti içimden.

"Sana diyorum oğlum."

Abim parmağıyla bir yeri gösterdi. "Bakın, şu ağacın oradan denize atlayacağız, ilk atlayan kazanır. İkinci atlayan da kazansın hadi, bu da böyle bir yarış"

Babam geldi, elindeki havluyu havaya kaldırdı.

"Hazır!"

Olimpiyatlarda koşanlar gibi eğildik, pozisyon aldık. Havlunun indiğini gözümün ucuyla görür görmez koşmaya başladım, "Başla!" komutu geldiğinde ben çoktan koşuyordum. Abim beni geçti, sonra onu yakaladım, Semih'in nefesi ensemdeydi. Sevil abla biraz geride kalmıştı ama o da yetişti bize, bir süre yan yana koştu. Tepeler sallanıp durdu karşımda, ciğerlerim yandı, dünyada sadece benim bildiğimi düşündüğüm ayakucu tekniğini kullanıp hızlandım ve abim de aynı şekilde koşup geçti beni, bir daha yakalayamadım. Semih, ben ve Sevil abla. Semih beni geçmek istiyor, kızgın. Sevil abla abimi yakalamak zorunda, dünden beri gözlerinde gördüğüm parıltıyı o sıra anladım. Ben? Abimi seviyorum. Benim yerime dayak yediği de oldu ama bundan değil sevgim, yaşamın yaşadığımdan daha fazlası olduğunu abim sayesinde öğrenmişim, çocuk halimle seziyordum. Güldürdü beni, yetmez mi?

Can havliyle koşarken nefes sesleri uzaklaştı, zafer çığlığı atıp denize atlayan abimle birlikte denizlerde iki ada olur muyuz diye düşündüm kendimi boşluğa bırakırken.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ÇITIRTI VEYA ÖTEKİ

Hayat zamanda iz bırakmaz.

Bir boşluğa düşersin bir boşluktan

Birikip yeniden sıçramak için.

Atilla İlhan

Ötekini sevmeyen, içinde nefreti büyüten bir topluma dönuştük. Kenar mahalleden gelen şehirden nefret ediyor. Beton sevdalıları müteahhitler yeşilden, cahil olanlar mekteplilerden, kompleksli olanlar müdanasızlardan, farklılıklara tahammül edemedikleri için Alevilerden, Solculardan, Kürtlerden... Eğilip bağcıklarını bağlarken –ki ben her çıkardığımda çözer her giydiğimde bağlarım, çekecek kullanmayı sevmem– bugün hangi nefret ile karşılaşacağımı düşündüm. Uzun zamandır gazete okumuyorum. Twitter hesabımı da kapattım. Dünyadan bihaber olmak iyi geldi. Ama ne kadar bütün haber kaynaklarına duvar örsem de her gün bir olayla karşılaşırım. Sabah otobüste yaşlı bir amcaya yer verirken hayatımın en ilginç nefretine tanık oldum. Ben yerime tam yerleşmişken bastonuyla tin tin bana doğru gelen her halinden memur emekli olduğu anlaşılan –fötr şapkalı ve kravatlı– amcaya “Buyurun siz oturun,” dedim. Demez olsaydım. Bana öyle bir bakış attı ki, “S... oradan. Sensin amca. Elimizde baston gören acımaya başlıyor. Oturmuyorum efendim zorla mı, ayakta gideceğim.” Ben ne oturan ne ayakta duran arafta bir vaziyette kalakalmıştım. Al sana iyilik! Sabah aç karnına iyi gider. Yanımda oturan kişi üzüldüğümü düşünerek, “Aldırma, tersinden kalkmıştır. Hastadır. Yaşlı işte, huysuzluğun diğer adı,” diyerek beni teselli etmeye çalıştı. Oysa ben üzgün falan değildim. Sınırlı değıldim. Hissettiğim bir boşluktu. Bir tepkisizlik. Günlük dozumu sabahtan aldığım için belki mutlu bile olabilirdim. Günün geri kalan kısmını daha ılıman bir havada geçirebilirim, diye düşündüm. Ve bir durak önce inip yürümeye karar verdim. Bu kiş güneşi insanlara sigara yakıtır. Dilimde sevdiğim şarkının mırıltısı, sigaranın dumanı ve ben yürürken, omzuma bir el dokundu.

“Hanımefendi bu sigarayı içmeseniz olmaz mı? Dumanı bana geliyor. Hayatımda hiç sigara içmedim ben. Beni zehirlemeye utanmıyor musunuz?” Suratıma tüküre tüküre, yüksek perdeden konuşan bu kadın şu kadarıcık keyfi bana çok görmüş ve içine etmişti. Bir sen mi iyisin be! Okkalı bir nefes çek sigaradan ve üfle kadının yüzüne diye geçirdim içimden. Sadece içimden. “Haklısınız, tabii bunu yapmaya hakkım yok,” dedim. Kadın, gardını almış kavgaya tutuşmayı beklerken, benim geri vitesim onu çok şaşırtmıştı. Ben sigaramı söndürüp onu şaşkınlığı ile baş başa bırakmıştım. Anlaşılan bugün olaylı bitecekti. Dedim, Yelda hazır la kendini. Köşedeki fırından her sabah olduğu gibi bu sabah da iki dereotlu peynirli poğaçayı alıp ofise geldiğimde masanın üstüne yığılmış bir sürü dosya beni bekliyordu bir günaydından önce. Demli çay içip sıcak poğaçalarımı mideye indirmeyi hayal et sadece, Yelda. Şu anda başka bir şey düşünme, diyerek kendimi oyalıyordum. Dosyalara şöyle bir göz ucuyla baktım. Bir yalan uydurup bugün izin alsam mı, diye düşündüm. Âdet olmuş olabilirdim, karnımın ağrısından işe konsantre olamıyordum mesela, ya da migrenim tutmuştu veya yakınımın başına umulmadık kötü bir şey gelmişti! Bu seçenekler arasından en cazip olanı seçtim. Kaan Bey’in kapısını tıklatıp içeri girdim. “Merhaba, Kaan Bey. Bugün reglimin birinci günü ve ağrıdan hiçbir şeye konsantre olamıyorum. Sanırım izin almak benim için en iyisi olacak.” Regl kelimesini duyar duymaz kızardı adam. Erkeklerin hâlâ bu konuda utanıp sıkılmalarına, kızarıp bozarmalarına şaşıryordum. Fizyolojik bir durumu bu kadar abartmaya ne gerek var. “Tamam tamam Yelda, yapılacaklar vardı ama acil değıl. Yarın halledersen.” Bu kadar kolay olacağını düşünmemiştim. Gizli gizli çıktım. Şimdi kimseye dert anlatamam. Ara sokaklara gire çıka yokuşu indim. Bir okul çıkışına denk geldim. Lise çıkışlarını hatırladım. Ne çok okuldan kaçardım. Lisenin en heyecanlı tarafı sanırım bekçiyi atlatıp sinemaya gitmekti. Çarşamba günleri halk günü olurdu. Biletler yarı fiyatına. Organize ederdim arkadaşları, çantamıza doldururduk abur cuburları. Severdim çarşambaları. Hâlâ severim. Bugünü de kendime çarşamba ilan ettim. Çarşamba görünömlü salı. Okuldan değıl işten kaçmıştım. Sinemanın bende büyüülü yanı kalmamıştı. Çok önceden tüketmişim o heyecanı. Bir adalar kaçamağı mı yapsam diye düşündüm. Ne zamandır gitmiyordum. Kabataş’a kadar yürüyüp vapura bindim. Büyükkada’ya adım atar atmaz mimozaların kokusu geldi burnuma. Ben çok severim bu ağacı ama iş güc unutmuşum mevsiminin geldiğini. Hep bisikletle turladığım adayı bu sefer yürüyerek dolaşıyordum. Her mimoza ağacını hafızama kazıdım. Seneye tekrar gelip bir selam vermek için. Tepeye kadar çıktım. Hava epeyce soğumuştı. Rum okulunun dibindeki çamlıkta bir ağacın dibine oturup denizi seyretmeye başladım. Ne kadar zaman geçti hatırlamıyorum. Benden başka kimse yoktu etrafta. Bir çıtırtdı duydum. Arkamı dönmeye de korkuyordum. Kalbimin atışı hızlandı. Tekrar bir çıtırtdı. Belki de bir köpekti ya da bir kedi. Bosuna korkuyorsun Yelda. Tekrar bir çıtırtdı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Sabah olanlar geldi aklıma. Gün daha bitmemişti. Ve sabah aklımdan geçen cümleyi mi yaşayacaktım. “Anlaşılan gün olaylı bitecek.” Her zaman diyorum evrene negatif bir düşünce gönderme diye. Al sana olay! Çıttırtı bana doğru yaklaşıyordu. Hissediyordum. Bir cesaret arkamı döndüm. Üstü başı tuhaf, bu soğukta yazlık kıyafetler giymiş, kızıl saçlı, otuz beş yaşlarında bir kadındı. Ağır adımlarla bana doğru geliyordu. Elinde yeşil bir şey tutuyordu. Yanımda ne biber gazı ne de çakı vardı. Koşsam, deli gücü vardır şimdi bu kadında, bir çırpıda yakalar beni, diye düşündüm. Bu ıssız yerde ne yapabiliirdim. Ne olacaksa olacaktı. Ötekileştirme Yelda, dedim, belki de kötü biri değildir. Zararsızdır. Kadın daha da yaklaştı, ben ayağa kalktım. Güneş yavaş yavaş çekiliyordu. “Merhaba ben de döntüyordum tam, siz burada mı yaşıyorsunuz?” dedim. Kadın cevap vermedi. Biraz daha yaklaştı.

Yanıma kadar geldi. Benim kalbim durmak üzereydi. Yüzüme eğildi. “Korkmuyor musun benden, etraftaki adamlardan?” diye fısıldadı. Çenem kilitlendi. Gözlerimden ne kadar korktuğumu anlayabilirdi aslında. Etrafta ondan ve benden başkası yoktu. Cebinden bir bıçak çıkardı. Yelda, bu dünyada alacağın nefes buraya kadarmış, dedim. Kadın, “Al bıçağı kaç buradan. Sana zarar verecekler. Pis pis bakıyorlar sana. Ben alışkınım baş edebilirim bunlarla,” dedi. Ben elim titreyerek bıçağı aldım. Ve arkama bakmadan koşmaya başladım.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

MOUNTWEAZEL, LILLIAN VIRGINIA, 1942-1973

• Sesli Düşünüyorum #3

1. Kopya kelimesi, Latince bolluk, bereket anlamında olan Copia'dan gelmekte. Şimdilerde *kopya*, bolluk bereketlikten ziyade kısırlığı çağrıştırıyor: fikri bir kısırlığı.

2. 2018 yılında edebiyat dünyası (aslında yayıncılık dünyası çünkü konumuz edebiyatla çok az ilgili) bir intihal haberiyle... hadi, çalkalandı diyelim. O güne kadar afişleri birçok duvarı süsleyen, sevilen ya da sevilmeyen -birçok insanın iyi-kötü hakkında bir fikri olduğu, diyelim- bir kadın, Nilgün Bodur, iddia o ki Anne Frank'ın günlüğünden bir cümleyi kendine aitmiş gibi kullanmıştı. (Kopya!) Ortalık yangın yeri idi, herkes birbiriyi tartışıyor, nasıl böyle bir şey olacağını, intihalin asla kabul edilmemesi gerektiğini... neler neler. Edebiyat tanrıları, sosyal medyadan gücü almış ve Bodur'un ipini çoktan çekmişti. Konuyla alakası olan olmayan herkes, dört-beş *retweet* almak uğruna bir şeyler karalıyordu; dünyaca ünlü aforizmaların altına Nilgün Bodur yazmak gibi bir furya bile başlamıştı – “Düşünüyorum, öyleyse varım” NB., gibi. Fakat gerçek farklıydı. Çünkü... Anne Frank'ın öyle bir sözü yoktu. Bodur'la dalga geçenler, zahmet edip kitabın kapağını açma, en olmadı internette araştırma gereği bile duymamışlardı. Hâliyle, altına Nilgün Bodur yazdıkları her feyk *quote*'la, aslında kendileriyle dalga geçiyorlardı: altında Anne Frank yazan her cümlemin Anne Frank'e ait olduklarına inanan kendileriyle.

3. Edebiyatta intihalin ayyuka çıkması artık daha kolay. Sırf bu bile, münthahillere (intihal eden, eser çalan, başkasının eserini kendisininmiş gibi gösteren kimse) saygı duymayı gerektiriyor – münthahil o cümleyi öyle çok seviyor ki tüm kişiliğini, bekliliğini ortaya koyuyor, bir hırsız olarak anılma riskini dahi göze alıyor ve o cümleyi alıyor. Yazar böyle bir fedakârlık yapabilir miydi? O sadece... herkes gibi eli yüzü düzgün bir cümle kurdu, hepsi bu.

4. Ezop'un masallarından birinde, tavus kuşu olmak isteyen bir karga, tavus kuşundan çaldığı tüylerle kendine bir maske yapar. Bu bize intihalin ne olduğuyla ilgili fikir verir: Çalıntı tüylerle bir çehreye bürünmek.

5. *Mountweazel*. İnternetin olmadığı yıllarda, sözlükler ve ansiklopedilere rağbet haliyle daha fazla ve bunun piyasası da var hani (cilt cilt satışlar); bazen bu ansiklopediler arasında intihaller de olur fakat kanıtlamak bir hayli zordur. Biri gelir, o kadar uğraş verdiğin sözlükteki (ya da ansiklopedideki) bir maddeyi senden kopyalar. Ve şöyle savunur kendini: “Bir saniye dostum” der, “George Washington dünyanın her yerinde 1732'de doğmuştur.” Fakat yazar, en az münthahil kadar kurnazdır. *Mountweazel* buna çözüm olarak bulunur ve ansiklopedilere, sözlüklere sahte bilgiler koymaya başlanır. Bunlardan ilki *New Columbia Encyclopedia*'nin 1975 tarihli edisyonunda yer alan hiç var olmamış fotoğrafıdır: Lillian Virginia Mountweazel. *Mountweazel, Lillian Virginia, 1942-1973. Ohio doğumlu Amerikalı fotoğrafçı. Bir dönem çeşme tasarlayan Mountweazel, 1963'te fotoğrafçılıkla tanıştı ve...*

6. David Shields, *Reality Hunger* kitabını başka kitaplardan alıntılarla ve pasajlarla oluşturmuş ve bu o dönem tartışmalara yol açmıştı. Ortada bir kitap yoktu çünkü, Shields, oradan buradan... paragrafları almış ve kitabına yerleştirmişti, üstelik bu pasajların bir bütünlük içerdiği de söylenemezdi. (Kitap, *Gerçeklik Adıyla* çevrildi Türkçeye.) O dönem böyle bir kitapla ilgili nasıl bir eleştiri yazılabileceğini düşünmüş ve şöyle bir çözüm bulmuştum: Kitapla ilgili bir eleştiri metni yazacaktım fakat bu metnin her cümlesi intihal olacaktı. Nitekim, tamamı intihal bu yazı SabitFikir'de de yayımlandı. [Google: *Roman Öldü, (Bu Kez Gerçekten)*]

7. Yine de hiçbir intihal skandalı, Adele ve Ahmet Kaya arasındaki kadar heyecanlı, absürt ve otantik olmayacak.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

yeşilçam filmlerini günümüzle harmanlasaydık...

çiçek abbas

şakir @sakir1 / sen batan bir güneş ben yollarda çilekeş!

abbas @ciçek_abbas / sevene can feda sevmeyene elveda!

@ciçek_abbas kullanıcısından alıntı tweet

168

988

hababam sınıfı

köyden indim şehire

neşeli günler

süt kardeşler

AH, DÜNYAYI DÖNDÜREN ŞEY SEVGİDİR, SEVGİ!

LEWIS CARROLL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İNSANIN SADECE SEVGİYLE YAŞADIĞINI
ANLADIM.

LEV NİKOLAYEVİÇ TOLSTOY

EREN
CANER
POLAT

LEV NİKOLAYEViÇ TOLSTOY

"İnsan olduğumda hayatta kalmamı sağlayan kendimi kollamam değil, yolda rastladığım bir adamla karısının sevgisidir; bana acımaları, beni sevmeleridir. Öksüz kızlar da onlara acıyıp seven yabancı bir kadının yüreğindeki sevgi sayesinde hayatta kaldı. Bütün insanlar kendilerini düşünüp kolladıkları için değil, içlerindeki sevgiyle yaşıyor. Önceleri Tanrı'nın insana sırf yaşasınlar diye can verdiğini sanıyordum; artık diğer nedenleri de biliyorum. Anladım ki Tanrı insanların ayrı yaşamasını istemiyor; bu yüzden tek tek neye ihtiyaçları olduğunu açık etmiyor. Beraber yaşamalarını istediğinden hepsine kendileri ve diğerlerinin neye ihtiyacı olduğunu gösteriyor. İnsanlar sadece kendi hayatları için kaygılandıkları, kendilerini kolladıkları için yaşar sanırdım, oysa onları yaşatan tek şey sevgiymiş. Seven insan Tanrı'nın, Tanrı da onun içindedir, çünkü Tanrı sevgidir."